

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea - Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-utca) — **Telefon 27 és 93.**

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 250, egy hóra 90 lej.
Magyarországon: Egész évre 60 P. félévre 30 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Ignotus a katolicizmushoz menekül

A Magyarországról ide is bejáró „Magyar Hírlap” egyáltalán nem mondható a keresztény eszme előharcosának, sőt olyan irányítás alatt áll és olyan munkatársi gárda állítja össze, mely a katolikus egyházat a maga kimondott ellenfelének tartja. Sok tudományos felkészültséget és írói képességet elegyít bele a maga újságírói módszereibe, hogy közönségét a keresztény világnézet szellemétől elvonja, s embereken és anyagokban való hit hirdessen az Istenhez vonzódás és az Őbenne bizás helyett. Amit így tesz, abban sok a mindenféle tekintő látkör, megvesztegető a sok tájékozottság és hevéletes a meggyőződés, de a mi szempontunkból, az egyszerű lélekhit szempontjából annál fájdalmasabb, ahogyan ez a gépezet a maga robajával magára tereli a figyelmet. Lelket fogyaszt el benne és lelkeket von oda olyan irányokba, melyek magaslatoknak látszanak, holott csak hamis látszatok. És e hamis magaslatok lenéznek, lekicsinylik az élet igazi végtelenségeit s a tömegekben is szégyenkezést, gyávaságot és műveletlenség vádjától való félelmet keltenek, ha azok a tömegek életöszönük szerint hitvallók akarnak lenni.

Annál érdekesebb, hogy ezen a fórumon most egy hangot hallunk megszólalni, mely elismerő tartalommal szól a katolikus világnézet mai értékéről. Ignotus Hugó, a neves író ir a lap egyik leg-

utóbbi számában úgy, hogy a katolicizmust menedéknek mondja a kapitalizmus és a szociál-bolsevizmus egymásra törő véglelei között. Kifejti, hogy ami szabadságot a mult eddig felgyújtott az emberiség javára, azt úgy a fasizmus, mint a bolsevizmus visszafejleszti és e két tömegáramlással szemben egyedül a katolicizmus az, mely az eddigi fejlődés megmaradásáért megtartó tömeg-erőt tud kifejteni. „Hogy ez reakció?” — kérdi Ignotus, amiért ilyen értékelő gondolatra mert jutni. Mintha a szerkesztőségbeli kollégái és az eddig másképpen instruált közönség előtt akarná mentesíteni magát, hogy a Róma „sötét” hatalmassága iránt így elismerő szókra kell kényszerülnie. „Hogy ez reakció?” — kérdi. És felel tovább megint ilyen mentegetőző, majd nekibátorodó félénkséggel. Azt mondja: „Lehet.” (Még megengedi, hogy a katolicizmus dicsérete haladásellenes, de mit tegyen, ha nincs e földön egyéb dicsérni valója.) „Lehet. De akkor magukra vessenek, akik a haladás számára csak azt az egy lehetőséget hagyták, hogy legalább maradás formájában képezzen magasabb fokot az általános visszacsinálás közepett.”

E sorok írója huzamosabb időig együtt dolgozott itt Erdélyben egyik lap szerkesztőségében Ignotus-sal. Alkalma volt megismerni benne a finom töprengőt és azt az észlelőt, aki töprengéseiből

hirtelen bátorságu mondásokba szokott kitérni. Csodálni is tudta benne a kulturhistoriai rengeteg tudást, a tanult költőt, ki ugyan darabos és goromba kijelentésekkel is dolgozott, de érzékeny volt a legmélyén és könnyezni is a szívéből tudott. A megbecsülés tehát, amivel most ő itt e hasábokon szóba kerül, nem mai eredetű és nem viszonzás akar lenni, hogy ő egy hitetlen fórumon a hit mellett tett vallomást. Ez külön érdeme neki, ami még kidolgozatlan, s csak ezután lehet belőle még valami, ami a teljes elismerésre is rá fog szolgálni.

A multbeli öszeköttetés szubjektívizmusát e sorok írója csak azért vetette közbe, hogy jogcímét hozhasson föl, mikor Ignotushoz szól és a hozzá hasonló lelküekhez, akiknek a tulsó táborban szívük van és megismerések között viharzó értelmük. Bátorabban, bátrabban! — így szeretnők nógatni őket. A kezdő, ösztönyszerű, mendékkereső felismerés után észre kell venni a még több igazságot!

„Hogy ez reakció?” — kérdik ők. Erre azzal felelnek: „Lehet.” Mi azt mondjuk: nem úgy van, kedves menekülőink! A katolicizmusban nincs reakció, hanem a haladóképességnek és az emberi szabadságnak itt van az egyetemes összefoglalása. A „katolikus” szó az „egyetemes” fogalmat jelenti, a mindent magába foglalót egész a végtelenségig. Nem felekez ez, hanem az egész emberiség lelkeségéről való gondolkodás, eszme és folytonos fölemelkedés. Vannak keresztlevél szerinti katolikusok, akik valójában nem

Szegény ember

2 **Írta: Niszel Márton**

Észrevette, hogy van mellette valaki.

— Bocssás meg, hogy ilyen lázas és zűr-zavaros szavakkal terhellek, de kell, hogy feleljek a kérdezőnek. Most már én nem igen vagyok tekintetekkel, nincs mit veszítenem. Tudom, hogy résztvevő kérdéseted másképp illett volna meghálálnom. Talán le kellett volna tagadnom a nyomorúságomat s meg kellett volna nyugtatnom téged, hogy a kérdéseddel megtett emberi kötelességedet. De hát már kiszakadt belőlem a keserűség.

— Tévedsz, barátom, én...

De a másik nem hagyta folytatni, tudta, hogy mi következik. Megragadta a kezét.

— Szervusz, szervusz, Isten veled! — és befordult hirtelen az uccasarkon és elsietett.

A barát egyideig tűnődve nézett utána. Pedig meg akarta hívni magához, legalább egy ebédre. De talán a felesége le se ült volna ilyen elhanyagolt és züllött kinézésű emberrel egy-asztalhoz. A konyhában adni valamit neki — azt pedig nem akarta. Talán jobb is így.

Másnapra érett volt az elhatározása.

Kiállott a város egyik uccasarkára, ahol sokan jártak, szegények, gazdagok vegyesen.

— Szánjatok meg engem, emberek! Születtem és szenvedtem, mint ti mindnyájan, egyik többet, másik kevesebbet s most ideállok, hogy levonjátok tapasztalataitokat szenvedéseimből és gögőftökből. Alkalmat adok nektek, hogy könnyítsetek lelketeken; hogy si-

vár életekből kiköccsentsen benneteket egy pillanatra az ajándékozás gyönyöre. Itt vagyok kifosztottan és megaláztatott; hálát adhattok, hogy sorsotok máshova vitt, mint engem szegény koldust; gyönyörködhetek is, elégedetten igazolhatjátok hitványságotokat és a részvétel pótolhatjátok azt, amit elvettetek az igazságból. Itt van a felmentésetek, de az elítélésetek is. Itt van a harmónia, ami zagyva tetteiteket igazolja. Alacsonyok voltatok és kishitűek; ingadoztatok, de mégis legtöbbször a hamisat választottátok. Azt hittétek, hogy a pénz biztonságot ad nektek és a forgatag felett állást. De hamis bálványt imádtatok és még jobban belesülyedtetek a forgatagba. Szabadulni akartok tőle, de nem lehet, mert belül is megrontott benneteket. Nem mertek többet adni, mint két-három lejt, mert féltek, hogy bosszút áll rajtatok a bálvány, ha fel akartok szabadulni. Nem is vár már tőletek senki győzelmes, nagy tetteket, mert pusztulásra vagytok szánva. El fogtok pusztulni, mert eladtátok magatokat az apró élvezeteknek és a kis hitványságoknak. Rabszolgák vagytok, önmagatoknak a rabszolgái s minél hatalmasabbnak látszotok, annál inkább. S ha nem sokat adótt értetek az ördög, irigykedtek arra, aki jobb vásárt csinált. Csoportokba gyűlve fokoztatok a szenvedélyeteket; azt hiszitek, hogy hangosabb üvöltés nagyobb igazságot jelent. Elfelejtitek, hogy mindenki egyedül felelős önmagáért s egyedül, ügyvédek, újságírók és követők nélkül, kell, hogy feleljen, amikor megkérdezik, mit végzett. Máskor megint ketreche bujtok, lármával és

zenével bástyázatok körül magatokat, hogy ne halljátok és ne lássátok a külső és belső ellenséget. Nem tudjátok már, hogy az ősi tüzet, ami apáitokról maradt rátok, mélyről, az anyaföld belsejéből felhozott jó fekete kőszénnel kéne táplálnotok, mert csak az adja a világító, édes melegséget. Ahelyett száraz galyakat dobáltok rá és csodálkoztok, hogy hideg van és a vibráló, kísértetes lángnak mily hamar vége. Kaparjátok le jó mélyen, a lelketekbe és nézeteke bele, hátha van ott még valami, ami egy kis otthont és tűzhelyet ad az elidegenített világban. De mit ér, ha találtok is, ahol túlgöggösek és magabirók vagytok, hogy megosszátok mással vagy csak tetteitekben megnyilvánuljon, mint mozgató. Itt mentek el, urak, megrándul a kezetek, hogy nyuljon a buksza után. De sokan járnak itt. — Eh, gyengeség — és merev arccal léptek tovább. Igen, gyengeség, de az, hogy meghátráltok a nyilvánosság előtt vagy talán jól sejtitek azt, hogy nem két lejt kellene adnotok, hogy jóvátegyétek, amit vétettetek. Nem, nem is, hanem bünbánatot, fogcsikorgatást, magabaszállást és vezeklést.

Néhány lejt hullott a kalapjába. Felemelte a hangját.

— En a forgatagon kívül állok, nézlek benneteket és szólok hozzátok. Nincs szükségem a pénzetekre, de nektek adnotok kell, hogy azután áldozatot hozhassak vele. Hogy belesülyeszthessen a folyóba, mint a régiak a Rajna kincsét. Mert kincs lesz, amit adtok s értéke önmagatok legyőzése.

Tömeg gyűlt köréje. Kíváncsiak és kö-

azok, s vannak akiket szívük, értelmük, igazságos érzésük és önzetlenül segítő készségük Krisztus lelkének a részesévé tesz, habár nincs is keresztlevelük. A katolicizmusnak, mint világnézetnek ilyen széles a kiterjedése, a szeretet szabadsága adja az ő határait. Azok a határok pedig akkor igaziak, ha — határtalanok.

Ebben van az értelme annak, hogy a katolicizmus nem lehet soha haladásellenes. Mindig az egyetemes emberiségi lélekfolyamatnak a visszatükrözése, mert ilyen egyetemességet is csak a jobb jövő iránti hit és az egymás becsülésére törekvő szeretet hozhat létre. Ez a lélekfolyamat meg nem állhat, folyton jobbulnia kell, folyton bővülnie, folyton erősödni, hogy az anyagi erők rohanását a lelki erők szárnyalásával tudja megérteni és a végtelenségig elkísérni. Társadalmi rendszer ez, mely a hit és jócselekedet útján tökéletesíti az emberiséget, s megőrzi és megtartja benne a már elért jószágokat. De nem megkövesülő dogma, hanem a dogmák előfájának az örökös bimbózása, virágzása és gyümölcsözése. Nemcsak az egyszer lerakott Péterszék, hanem az arra való folytonos építés. A jövő század emberének többet kell hinnie, mint a mainak; amiként a jelenlegi embernek is többet kell hinnie, mint a múlt századbelinek. Folytonosan növe lélekáramlás ez, melyben nincs vissza-ut, csak előre, mindig előre, mindig a végtelenség nagyobb megismerése felé s az iránta való mind nagyobb bizalomba. Itt nem lehet reakció, itt csak haladás lehet.

Mondja Ignotus, hogy az Egyház teljesen szocialista „lett”, mert hisz az ember jövőjében s idejében bele akar a jövőbe kapcsolódni. Mondjuk mi, hogy nemcsak „lett”, de az is „volt” az Egyház: társadalommal és társadalomért élő nagy emberközösség. Amit ma szociális eszmékként kitalálnak és előhozhatnak, annak vagy az alapötlete, vagy az egész rendszere mind megvolt keresztény tanításban. Csak elnyomták, elfelejtették sok világi hiúságok között, sok tulbizakodott emberi tanítások zürzavarában, sok magának és magáért élő hatalmi és gazdasági önzésben. Ha a mai modern isme-

retterjesztés annyi gondot fordítana a kereszténység szociális multjának és eszméimagvainak a kifejtésére, mint amennyit annak az elfelejtetésére, sőt meghamisítására fordít, akkor nem lenne újság az Ignotusok előtt se, hogy az Egyház ma szociális. A sok antiszocializmus között ez most feltűnik, mint ahogy a hegyomláskor előtűnnek a hegyet és erdőt tartó sziklák.

Szépén észrevette Ignotus, hogy a keresztény vallásosság lényege: a hit az ember jövőjében. Következik ebből, hogy a kereszténység nemcsak passzivitás és tűrés, hanem a jócselekedetek állandó küzdelme is a mind jobb emberért. Nem különbségek szerint és nem ellenséges szembeállításal, hanem a katolikus, a nem felekezeti, hanem egyetemes szellemű összefoglalással. Kitagadottak itt nincsenek, sőt a gyöngék és elesettek iránt e szellem szerint több segítségnek és felkarolásnak kell lennie. De aki erősebb és szerencsésebb, annak is itt van a helye, hogy az élet jobb és napsugarasabb napjai fejében több kötelességgel dolgozzék embertársaiért és a végtelenségben való érdemszerzésért. Ezt a nagy összeegyeztetést némelyek nem akarják bátran vállalni. Vannak keresztlevelű szerinti keresztények is, akik saját külső hitük belső mélységeit, multbeli erejét és jövőbeli rendeltetését röstelkedve eltakargatják mások elől, s így maguk elől is meglopják. Felvilágosult dolognak tartják a közömbösség mimelését. A paposságtól is irtóznak, pedig maguknak kellene különb

papoknak lenniök, ha a papban gyarlóságot látnak.

Ignotusék is mentegedőznek, mikor a katolicizmusban hirtelen fölfedezik a társadalom menedékét. De a mentegedés mögött legalább ott van a tudatos felismerés. Jó volna, ha nemcsak a hitlerizmus előli menekülés adná ezt a felismerést. Őszintébb volna, ha a keresztény társadalmi rendszerben, a rendszert megalapozó hitben azt is meglátnák, ami a hitlerizmusból is ki fogja majd választani a tömegek jószágos hajlamait. Jó volna, ha ilyen jóra nevelőként is felismernék a kereszténységet, nemcsak politikai mozgalmak ellenütközőjeként. Jó volna, ha többet is látnának benne, nemcsak menekülő barlangot. Hiszen a kereszténység a katakombák idején, a föld alatti sötétségben is az egek világossága és a végtelenség felé kitérő örök kilátás tudott lenni. Ma is az; ezért láttak meg belőle Ignotusék is valamit. Jövőben is az lesz. Szeretnők, ha ezt is meglátnák Ignotusék és a többi Ignotusok.

Félmillió katolikus érkezett az eucharisztikus kongresszusra. Dublinból jelentik: A 31. eucharisztikus kongresszust szerdán nyitotta meg Lauri bíboros, a pápa követe. A kongresszusra mintegy félmillió katolikus érkezett a világ minden részéről az ir fővárosba, úgy, hogy mindenkit elhelyezni nem lehetett. Sokan a résztvevők közül a szabadban töltötték az éjszakát.

MEGJELENT!

Dr. TOTH TIHAMÉR

ismert és kedvelt egyházi szónoknak, legújabb prédikációs kötete:

HISZEM JÉZUS KRISZTUSBAN

Az izlésesen kiállított, díszes amatorkötésben megjelent könyvet az ERDELYI LAPOK kiadóhivatalában lehet megrendelni 250 lejért. A pénz előzetes beküldése esetén portót nem számítunk.

Dr. Tóth Tihamérnak ezt a szentbeszédgyűjteményét is a nála megszokott tűz, erő, világosság, gyakorlatiasság és a rendkívül finom megfigyelések jellemzik s bizonyára úgy a papoknak, mint a világi kat. híveknek kedvelt olvasmánya s megbízható uti kalauza lesz.

zömbösek állották körül. Egy feketeruhás öregasszony tipegett melléje és husz lejt ejtett a kalapjába. Melegség járta át az ember szívet.

— Még ti vagytok a legjobbak, drága öreg néni, akik már csak a templomba és a temetőbe jártok. Ilyen asszony volt az én anyám is és tudom, idegen a mostaniaktól.

Egy fiatal lány ment arra. Egyenletesen lépett és előre nézett.

— Szép kisasszony, restelsz megállni ott, ahol a népség gyülekezik? Siet és félrefordítja a fejét s azt gondolja „hogy jövök én ahhoz”, hogy ez a koldus megszólítson. Hej, pedig sok közünk van egymáshoz, mert én már tudom azt, amit maga nem hisz. Hogy meg fog öregedni és kihullanak a fogai és ha a találgatóba, ahova siet vagy a táncba és a többibe helyezte egész lényét, akkorra nem fog magának maradni semmi, de semmi.

A tömeg szórakozott. Egy-egy nevetés hallatszott. A karzat megtalálta kapcsolatát donkizottal. De donkizott tragikus volt.

— Fordítsátok arcotokat a nap felé és mosolyogni fogtok. Fordítsátok befelé s ha fényeset és ígért láttok, nem pedig sötétet és szakadozottat, mosolyogni fogtok. Most csak a rossz kacagását hallom, aminek a zsákmányai vagytok. A rossz fogatlan vijjogást felcsukló véggel, mint egy kétségbeesett esengés. De nem tudtok kérni, mert nem tudtok adni, csak szükölni tudtok. Féltetek és nem tudjátok, hogy féltetek s még kevésbé, hogy mitől. De vannak, akik már sejtik. Mint a bankár ott, aki rogyant léptekkel jön, mert érzi, hogy el kell számolni a kölcsönökkel és a kamat az élet.

Rendőr jött arra. Feltűnt neki a csoporto-

sulás. Nem ismerte a koldust és hozzálépett.

— Van engedélye?

Az nem felelt, értetlenül nézett rá. Erre a rendőr megfogta a karját és vitte magával. Néhány suhanc követte őket.

A kapitány elé vezették, akinek a rendőr jelentést tett.

— Mi a neve? — kérdezte a kapitány.

— Bálint Endre.

— Foglalkozása?

— Magántisztviselő állás nélkül.

— Tudja igazolni magát?

Elővette személyazonossági igazolványát és odanyújtotta a kapitánynak. A kapitány bólintott.

— Mióta van állás nélkül?

— Majdnem egy éve — mondta nagy-közömbösen.

— Miért kéreget engedély nélkül?

A fogoly nem felelt, a messzibe nézett. Ki az ablakon a Kőrösre. A jégtábla már szakadozott rajta. A kapitány bosszus volt, de nem tett fel több kérdést. Érezte, hogy megközelíthetetlen.

— Két napi fogház. Adja át az ügyeletes altisztnek — mondta a rendőrnek.

Más ügy került sorra és ők távoztak. A kapitány utánuk szólt.

— A 48 óra leteltével jelentkezék nálam és megkapja a koldulási engedélyét.

Külön szük cellába tették. Leült a pricesre s apatikusan bámult maga elé sokáig. Rettenetesen fáradtnak érezte magát, pedig csak tizenegy óra volt. Nehéz sóhajással végignyult a pricesen.

Másnap felnyitották zárkaja ajtaját. Egy fiatal ember állott meg benne. Egy cégnek a

fiatal főnöke volt, ahol régebben alkalmazásban volt.

— Jó napot, Bálint ur — mondta feszelenül és vidáman. Örülök, hogy végre megtaláltam. Kerestem a régi lakásán, de ott nem tudták megmondani, hova költözött. Cégnknél megüresedett egy irodatisztviselői állás s minthogy hallottuk az ön meglehetősen rossz helyzetét, gondoltuk, elfoglalhatná azt. Ha kikerül innen, ami remélem, nem fog soká tartani; jöjjön el hozzánk és akkor meg fogjuk beszélni a dolgot.

— Köszönöm jóakratukat, el fogok menni — és némi öröm csillogott a szemében.

— No, akkor a viszontlátásra — mondta a fiatalember és elment.

Egyedül maradt. Most már újra rendes emberré lesz. Ha nem is lesz lakása, de lesz legalább butorozott szobája. Dolgozni fog és nem ér rá majd észrevenni, ami fáj. Bezárkózik és megkeményedik. Be fognak hokedni a sebek és el fognak mulni a lázas és üldöző lüktetések. Ujra felépül a bástya, ami mögött meghuzza magát és marad a maga számára. De ezt nem, mégsem. Nem lehet elfeledni azt, amit olyan kézzelfoghatóan, olyan kristálytisztá élességgel tanultunk meg, ami életlé vált bennünk s aminek a folytatása vagyunk. De csak az fogható kézzel, ami jelen van s az élességet elkoplatja az idő. Az életút nagyot kanyarodik és talán visszafelé is fordul. Lehetnek szép egyenes vonalak, de ahhoz vonalzó kell, amihez támaszkodik a ceruza. De az ő lelke mélységekbe sülyedt és magasságokban bukdácsolt. Ha megalvad a sebtől jött vér, leesik, elveszted valahol, azt se tudod, hogyan. Mert már nem tartozik hozzád. Ha becsukódik a seb, ahol bejárt a szenvedés

Köszönetnyilvánítás

A felejthetetlen Kolping-nap véget ért. Pel-le István tornászvilágbajnok és társai „Dicsér-tessék az Ur Jézus Krisztust!” köszöntéssel kedden délután elbucusztak Nagyváradtól. Azóta már mindenki, brassói, lupényi vonaton, kerékpáron vagy gyalog vándorló Kolping-fiu betoppant édesanyjához és örvend a boldog viszontlátásnak. A zajos, szép napok után magamra maradván, gondolatomban elsősorban hozzátok száll, drága fiúk! Hálásan köszönöm Nektek, hogy hívó szavamra eljöttetek Szent László városába és itt jó példát adva, másokat is a Kolping-zászló követésére buzdítottatok. Köszönöm a főtisztelendő elnök uraknak, hogy sok lelkipásztori munkájuk mellett időt szakítottak a Kolping-napon való részvételre és a vezetésük alatt álló ifjúságot oly szépen összetartották. A fiui szeretet és a mélyes hála szálljon Fiedler István szatmár- és nagyvárad megyéspüspök Ur Óaxcellenciájára felé, aki új zászlókat megáldani, ünnepségünknek magas megjelenésével és atyai intelmeivel fényt adni kegyeskedett. Gresinszky Antal nagyprépost Ur és a főtisztelendő nagyvárad Káptalan, valamint dr. Lestyán Endre pápai prelátus és szövetségi elnök Urnak köszönöm az erkölcsi és anyagi támogatást, mellyel a Kolping-nap megrendezéséhez hozzájárultak. Köszönöm dr. Pál Árpád, Márton Aron, dr. Hunya Benedek ügyvéd és Jellinek Géza főszámvevő uraknak, hogy a Kolping-nap sikere érdekében annyit fáradoztak. Gyepes Imre pápai kamarás intézeti régens az egész intézetet a Kolping-fiúk rendelkezésére bocsájtotta, valamint a szent Vince zárda és szent László menedékház is így vált lehetővé a 400 vendég elszállásolása. Legvégül hálás köszönetet mondok öv. Schwartz Gézáé, gróf Beroldingen Gabriel Öméltóságának, mint zászlóanyának és mindazoknak, akik ünnepünk sikerét előmozdították: így a szent Orsolya és Immaculata zárdáknak, Czipoth Ferenc vendéglősnak, Galamb Mihály és családjának, Varga Jenő tornamesternek, az Erdélyi Lapok igazgatóságának és szerkesztőségének, stb.

Nagyvárad, 1932. június 22.

Oswald Pál,
országos igazgató.

és értés, kemény kéret alkot, amiről visszapattan a világ és a másik. Pedig csak önmagát tanulta, ha másokat tanult. Öneki hozott felemeltetést a másokért való szenvedés. Boldogság volt egy-egy tiszta pillanatban felismerni vagy csak megsejteni a Gondviselés hártalant és időtelent áttekintő nagy törvényét: szenvedünk, hogy megtisztuljunk és meggyógyuljunk. Nekünk embereknek, halandóknak megadta azt a roppant kegyet, amit a Fiának, hogy szenvedhetünk és az által közelebb juthatunk Hozzá. Embereknek és köztük neked is, Bálint Endre.

— Nem fogom ezt az ajándékot eldobni magamtól — suttogta maga elé.

A múltba kalandoztak gondolatai. Szépségeket, miket rég nem sejtett, érzett jelenvalóknak. Eltolta magát a gyűlöletet. Amit gyűlölünk, az uralkodik rajtunk, hiszen azért gyűlöljük. Akit gyűlölünk, ahhoz hasonlóak vagyunk. Ő pedig szabad volt, egyformán távol a szegénységtől és gazdagságtól. Nem volt szegény, mert a gazdagság nem adható neki semmit. Csak kötelezettséget a bálvány iránt és minden mástól elzárkózást. De ez nem kellett neki. Még bizottságot sem akart, mert az korlátozottságot jelent, irigységet és féltékenységet. Önmagáé és embertársaié akart lenni, nem kiáltó szóval, hanem egyszerű, szép példadással.

Másnap a kapitány elé vitték, aki átadta neki az engedélyt. Szépen megköszönte.

Kilépett a rendőrség kapujából. A tavasz első lehellete csapta meg. Derűsen és nyugodtan lépegetett az utcákon. A külvárosba ért; kifordult a városból és elindult az Ermellek felé, ahol nagyapja paraszti volt és a földet turta.

(Vége.)

Az utolsó jóvátételi konferencia

Amerika üzeni: végezni kell!

Az amerikai türelem fonala kettészakadónak mutatkozik. Drámai hatása beavatkozás történt a Lausanneban összegyűlekezett államférfiak tanácskozásába. A franciák a maguk jóvátételi ellenjavaslatai közül igyekeztek csoportosítani a vitát, s hirtelen kedden délután megjelent Lausanneban Gibson amerikai delegátus. Genfből hozott üzenetet, a leszerelési konferenciáról, hogy Hoover amerikai elnök megunt a világválság fölötti huzavonának az eddigi menetét, akár leszerelésnek, akár jóvátételnek hívják azt a huzavonát. Gyors intézkedést kíván olyan irányban, hogy 25 százalékkal csökkentse a katonai létszámot és a hadügyi kiadásokat, zárják ki a támadó fegyvernemeket. Ennek ellenértékéért azt képzeli beavatott körökben, hogy Amerika is beszél a háborus adósságok elengedéséről, sőt el is engedje, ha (és ez újabb további feltétel, nem a leszerelés köréből való), ha Franciaország nem erőlködik tovább a német jóvátételek követelésével.

Papen német kancellár már kijelentette, hogy Németország nem vesz részt többé semmiféle jóvátételi konferencián. Ezzel szemben a franciák hiába hivatkoznak arra, hogy jóvátételi meg egyezés nélkül az előbbi jóvátételi fizetési kötelezettség lép életbe, az ugynevezett Young-terv szerinti évi részletfizetés. Ezt már kikényszeríteni nem lehet, mert Franciaországgal nem ért egyet se Anglia, se Olaszország, se Amerika. Háborúval se lehet ezt kikövetelni, mert az már az egész világ szemében erkölcsatlenség lenne.

Herriot kinos meglepetése.

Londonból jelentik: Az angol sajtó érdeklődése ma az Egyesült Államok genfi delegátusának váratlan fellépése felé irányul. A lapok nem titkolják, hogy MacDonald genfi látogatása döntő szerepet játszott az amerikaiak váratlan beavatkozása körül, ami a francia delegációt ugyszólván két tűz közé szorította. Kiemelik a lapok Herriot kinos meglepetését, amikor MacDonaldot akarván felkeresni, Gibson és társaival találta szemben magát.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai levelezője szerint, Herriot újabb az javasolta, hogy Németországnak öt-éves moratóriumot adjanak. Ez alatt várható a németek gazdasági talpraállása. Utána egy nemzetközi bizottság állapítsa meg Németország fizetőképességét, s amit ez alapon fizetnie kell, azokat az összegeket adják át a nemzetközi fizetések bankjának. A bank ez összegeket a következő célokra fordítja:

1. A szövetségesek Amerikával szemben fennálló háborus adósságainak törlesztésére; 2. a bajbajutott délkelet-európai államok gazdasági rekonstrukciójára.

Ezzel szemben — a levelező szerint — fennáll az a felfogás, hogy ha az európai államok nem törlik a jóvátételeket. — Amerika többet követel majd európai adósságtól, mint amennyit ezek Németországtól kapnak.

A francia küldöttség ellenjavaslata.

Lausanneból jelentik: A jóvátétel kérdésében kidolgozott emlékiratban, amelyet a francia delegátusok szerdán nyújtanak át az angol bizottságnak, a francia kormány abból a felfogásból indul ki, hogy a jóvátételek egyszerű eltörlése önmagában még nem elegendő a világgazdasági válság orvoslására.

A mai válság elsősorban onnan származik, hogy a megriadt tőkék visszahúzódtak és nem kerülnek forgalomba. Ehhez képest mindegyik a bizalmat kell visszaállítani. Másfelől — bármily nagy jelentősége van annak, hogy a 60 milliós német nemzet vásárlóképesége megerősödjék — éppen annyira szükséges Közép-Európa talpraállítása, amelynek államai együttvéve 75 millió fogyasztót képviselnek. Az európai államok összességére ki-

terjedő gazdasági ujjáépítés egyben a béke megszilárdulását is jelenti.

A francia tervezet két részt különböztet meg. Kezdetben — egy, vagy két évre szólóan — Németországnak semmiféle fizetést sem kell teljesítenie. Magától értetődik, hogy az Egyesült Államoknak erre az időre szólóan hasonló áldozatot kell hoznia az európai adósságokkal szemben. Az átmeneti időszak elteltével Franciaország hajlandó beleegyezni abba, hogy Németország Európa valódi gazdasági helyzetéhez képest módosítsa a fizetési feltételeket.

Anglia kilép a jóvátételekről való nyílt lemondással.

Londonból jelentik: A Morning Post lausannei tudósítója megbízható forrásból nyert értesülése alapján jelenti, hogy MacDonald angol miniszterelnök nyilatkozatra készül, a mely szerint Anglia lemond minden jövőbeli jóvátételi fizetéséről. Ez a lemondás teljesen független lesz más államnak ezirányú állásfoglalásától. A nyilatkozatban MacDonald kifejezésre juttatja azt a reményt, hogy az angol példa követésre talál más államoknál is.

A Daily Express szerint Hoover elnök 48 óra belül figyelmeztetést intéz a leszerelési kérdésben a törvényhozási testülethez, amelyben a leszerelés és jóvátételek kérdését kapcsolatba hozzák egymással.

Hirtelen összehívták a leszerelési főbizottságot.

Genfből jelentik: Szerdán délután fél 4 órára váratlanul összehívták a leszerelési értekezlet főbizottságát, annak ellenére, hogy Henderson az elmúlt éjszaka a kisállamok nála megjelent delegátusainak kijelentette, hogy arra csak e hó végén, vagy július elején kerülhet sor. A bizottság ülésének napirendjén az Egyesült Államok kormányának az előterjesztése szerepel.

Altalános az a vélemény, hogy a bizottság összehívása egyenesen Hoover kívánságára történt.

A Német Párt küldöttei a Magyar Párttal tárgyalnak

A nemzeti parasztpárttal való választási egyezmény kérdése

Kolozsvár. Sajátá tud. Szerda délben nagyjelentőségű tárgyalások folytak a Magyar Párt központi irodájában. Váratlanul ugyanis ismét Kolozsvárra érkeztek a Német Párt vezetői: dr. Hans Oltó Roth, dr. Binder és Kräuter volt képviselők, ez utóbbi a bányászati svábok képviseletében. A német delegáció azonnal felvette az érintkezést a Magyar Párttal, amelynek részéről dr. Bethlen György pártelnök, Inczedy és Jakabffy alelnökök vettek részt a tárgyalásokon. Hivatalos közleményt azonban nem adtak ki az értekezletről.

Munkatársunk arról értesült, hogy a német delegáció a szász Volksrath megbízásából járt Kolozsváron s a megszakitott tanácskozások újrafelvételét csütörtökre halasztották. Valószínű, hogy a szászok a kormánypárttal való együttműködésre igyekeztek megnyerni a Magyar Pártot.

Minthogy a magyarság részéről a döntő szó csak az intézőbizottság vasárnapi ülésén hangzik el, úgy a német delegáció ma aligha kapott konkrét választ. Bizonyos jelekből arra lehet következtetni, hogy a németek hajlanak az önálló lista gondolatához is, mert a német lakosságnak erre igen erős a hangulata.

Takarékoskodjon!!!

HADADY

férfidivat üzletében vásároljon jó árut olcsó leszállított árban!
Cluj, Piața Unirii 15.

Kik küldték Pastia vizsgálóbíróát Sorocába az eltűnt milliók után?

Ujabb töredékek a Lőrinczy-ügy kulisszatitkaiból

Kolozsvárról jelentik: A napisajtóra különös csend borult a Lőrinczy-üggyel kapcsolatban. Még a különböző érdekszövevények labirintusában tájékozatlan újságolvasónak is fel tűnhet, hogy az a sajtó, mely a nagyméretű hamisítások és bankcsalások kipattanása alkalmával öles címekkel és oldalakon keresztül harsogta a Lőrinczy Mózes bűneit és különféle kombinációkkal próbálta megvilágítani a bonyolult bűnügy részleteit, most a legmélyebb hallgatásra burkolódik. Kétszeresen különös ez, mert Lőrinczy Mózes, aki a szenzációs ügyeknek szenvedő „hőse”, csaknem két hete szabadságon van már és — amint kijelentette, — készségesen áll bárki rendelkezésére, hogy pontos felvilágosításokat nyújtson mindazokra a körülményekre vonatkozóan, melyek annyira titokzatosoknak tűntek fel mindezekig. Otthon ül és vár, de senki sem jelentkezik, senki sem érdeklődik. Az a hír, hogy a Lőrinczy szabadlábra helyezésével egyidejűen vádhatározat készült László Ákos és Schreiber kolozsvári bankigazgatók ellen, az „Erdélyi Lapok”-on kívül egyetlen napilapban sem jelent meg.

A vizsgálóbíró — elindult Sorocába.

Pedig az ügy ma sem alszik. Ellenkezőképpen: a kulisszák mögött állandó és élénk tevékenység folyik, mondhatnók, *lázás sürgölődés a sokak számára kellemetlen és kompromittáló ügyek takargatására, kendőzésére, simogatására.* A Lőrinczy-ügy nem alszik: a vizsgálóbíró hivatalában szorgalmasan kattog az írógép és készülnek a vádirat sürü oldalai. A jövőhét szerdájára készen lesz az egész és átkerül a törvényszékre. Akkor bárki bepillantást nyerhet a vaskos aktacsomóba. De nincs kizárva, hogy arra sem lesz kíváncsi senki...

— Sok minden nincs benne abban a vádiratban, — mondja melankolikusan Lőrinczy Mózes, — ami majd a főtárgyaláson fog előkerülni sokak bosszuságára. Különösen pedig nincs benne, *hogy kik küldték Pastia vizsgálóbíróát Sorocába az eltűnt milliók után.* Mert kétségtelen tény, hogy a szökésem utáni hetekben több érdekelt egyén kihallgatása után vonatra ült a vizsgálóbíró és elutazott Sorocába, ahol napokat töltött el, nyomozott és kereste a fantasztikusnak látszó módon eltűnt milliókat... Kik küldték? Éppen azok, akik leginkább számot tudnának adni arról, hogy *hová lettek azok a milliók,* melyeket annyi ember sirat ma Kolozsvárt és egész Erdélyben. Eppen azok tettek olyan kijelentéseket és célzásokat a vizsgálóbíró előtt, melyek felkeltették gyanuját, hogy magammal vittem azokat az ominózus milliókat, melyeknek színét sem láttam soha életemben és elrejtettem valahol Sorocában... Ha még ezt sem nevezik *hatósági félrevezetésnek,* akkor nincs ilyen büncselekmény a világon.

Könyörgő követség a börtönben

— Nem érdektelen dolog az sem, hogy — mikor az ügyész fogházban ültem, bizonyos kolozsvári urak, akiknek nevét a főtárgyaláson fogom közölni, *követségbe jöttek hozzám és könyörgöttek, hogy vallomásaimmal ne tegyem tönkre őket.* Súlyos összegeket és a jövőre vonatkozóan a legkeveset több kilátásokat ígérték... *Ezt két jelenvolt tanu által aláírt írott vallomással tudom bizonyítani.*

— Miért nem mondta el ezt a vizsgálóbíró előtt, — vetjük fel a kérdést.

— Elmondtam, de sajnos, az volt a helyzet, hogy a vizsgálóbíró előtt különböző igen furcsa körülmények miatt *elvesztettem szavahihetőségemet.* Tudniillik azt is bizonyítani tudom, hogy a bűnügy többi letartóztatottjai, akiket később hamarosan szabadlábra helyezték, a vizsgálóbíró megkerülésével *magánzárkáikban korántsem voltak úgy elszigetelve egymástól, amint azt a rendes vizsgálóbíró megkövetelte volna.* Kezembem van azoknak írott vallomása, akik *állandóan közvetítették közöttük a levelezést, melyben egymást értesítették vallomásaikról és megbeszéltek, hogy mit fognak vallani egyes körülményekre vonatkozóan a legközelebbi kihallgatáson...* Így aztán én két elszigetelt letartóztatott *egybehangzó hamis vallomással szemben állandóan hazugságban maradtam.*

Ennek a bűnügynek Lőrinczy Mózesnél sokkal nagyobb, sokkal kevésbé naiv, sokkal rosszabb indulatu bűnösei vannak, akik még ma is szabadon járnak a város utcáin s a társadalom közmegebecsülésének örvendenek. A közvélemény és közérkölcös nevében követeljük, hogy terjeszkedjék ki ezekre is a vizsgálat. A közérkölcös nevében...

(d. j.)

TÁRSADALMI ÉLET

HANGVERSENYEK NAGYBÁNYÁN. Zsemberg Ilona növendékei vizsga-estjüket 29-én este fél 9 órakor fogják megtartani a Kaszinó nagytermében. Fellépnek: Bene Irma, Waldner Mária, Weizgláz Kató, Stoll Mária, Negrutiu Ilona, Bócsa Szidi, Szász Rózi, Gál Zsuzsi, Heteon Mária Lányi Kató, Morvay Nusi, Holmik Margit, Tréger Sári, Nagy Lili, Lányi Pirokska. — *Bommersbach Margit zeneművész nővédekének hangversenye* 25-én este lesz ugyancsak a Kaszinóban. Közreműködnek: Kovács Nusi, Torma Joli és Ilu, Bocor Mancsi, Xenia Barbos, Fried Éva, Nagy Ili, Szlovik Gabi, Trufás Ilona, Letuca Selegean, Bartal Klári, Váradi Henrietta, Pap Olga, Bene Mihály (hegedű).

FELAVATTÁK A SZATMÁRI HILDEGÁRDA UJ KULTURTERMET. Szatmárról jelentik: A Ferenc-rendi szerzetesek vezetése alatt álló szatmárnémeti római katolikus egyházközség nemrég a Hildegárdában új, nagyon szép kulturtermet építtetett és azt vasárnap nagy ünnepségek keretében szentelték fel és adták át hivatásának. A felavató szertartáson Szabó István nagyprépost, püspöki helynök áldotta meg a kulturtermet, majd dr. Schlagetter Nándor világi elnök tartott megnyitó beszédet, amelyben utalt arra a nagy szeretetre, amelyben az áldozatos szívű szatmári püspökök valamennyien részesítették a Hildegárdát és lehetővé tették, hogy itt a hiteletet fejleszthessék. Utána Mondik Mária énekelt Hoffmann Ferenc zongorakísérete mellett, majd P. Kristó Xavér ferencrendi házfőnök tartott ünnepi beszédet. Végül a székesegyházi énekkar éneke után Szabó István nagyprépost berekesztette a felavató ünnepséget. Ezután a Hildegárda templomban litánia volt.

A GYULAFEHÉRVÁRI RÓMAI KATOLIKUS LEÁNYKLUB tagavatót tartott. Megelőzőleg Gajdási Béla pápai-kamarás lelki megbeszélést tartott a régi tagok és a jelöltek részére. A belső felkészülésen kívül, külsőleg is örömmel készültek a lányok közös ünnepükre. A székesegyház főoltárát szeretettel díszítették fel fehér virággal. A vasárnapi szentmisén közös szentáldozással járultak, majd Balázs Ferenc pápai-prelátus, (a Leányklub egyházi tanácsadója), beszédet intézett a hűvekhez és különösen a klubtagokhoz, amelyben elismeréssel emlékezett meg a szociális-programmal dolgozó női egyesületekről. Ezután Rácz Vince segédletével elvégezte a tagavató szertartást. A fogadalomtétel után a klubmama feltűzte az új tagoknak a megáldott jelvényeket. Végül az ősi boltívek alatt sokatigézően, bátran hangzott fel a leányjakkáról a lelkesítő jellige dal.

A NAGYBÁNYAI MAGYAR DALEGYESÜLET választmánya megbízásából küldöttség kereste fel erdőszádai kastélyában Dégenfeld Teleki Erzsébet grófnőt, akit az augusztusban felszentelendő zászló felavató anyjává kértek fel. fiatal, rekonszenves grófnő örömmel fogadta el a meghívást, ami Nagybanán, a dalos körökben igen nagy örömet szerzett, mert így az augusztusi napok sikere biztos.

EGYHÁZI ÉLET

Plébánia a munkástelepen

Temesvárról írják: Mindazon telepek közül, amelyek Temesvár tőzomszedságában keletkeztek, legjelentősebbé Ujkissoda vált. Ez a telep a vele összefüggő Bessenyei-teleppel Fratólia elnevezés alatt ma már külön politikai község és arra igyekeznek, hogy Temesvárhoz kapcsolják, mint annak egyik külvárosát. A telep lakossága kisemberekből kerül ki: munkásokból, kisiparosokból, kishivatalnokokból, akik közül bizony nem egy a városban éli le amugyis a nap jórészét. Ezért is bekapcsolták Ujkissodát is a városi villamsvasuti forgalmába. Mindazonáltal a maguk helyi viszonyait is kialakították a telep lakosai, ami különösen a hitelet terén vált nyilvánvalóvá. Fratólia a Temesvár-erzsébetvárosi plébánia fiókegyháza lévén, a szalvatoriánus-rend lelkipásztorokodása alá került. S a rend egyes tagjai intenzív munkába fogtak éppen tiz esztendeje, hogy Ujkissodán megalakult a római katolikus hitközség, majd alakult ilyen a Bessenyei-telepen is. Az előbbi telepen a katolikus hívek száma felülmúlja a hateret, az utóbbin az ezret. S hogy ezek csakhamar mennyire beleálltak maguk is a munkába, mi sem mutatja jobban, mint hogy Ujkissoda hárommilliót meghaladó költséggel nagy templomot emelt s a bessenyei-telepek is megépítették erre a maguk, bár kisebbarányu, templomukat. Fel kell említeni itt, hogy az alapító, majd a kereszt megáldását nagy és bensőséges ünnepség keretében Fiedler István nagyváradi-szatmári megyéspüspök végezte, még temesvári püspöki helynök korában, aki mindig lelkesen karolta fel a munkások ügyeit. A telep katolikus lakossága most azt a határozatot hozta, hogy kérelmezni fogja, hogy önálló plébániává alakuljon. Értesülésünk szerint, az illetékes egyházi körök ezt a kérelmet honorálják is s annak megvalósítása Pacha Ágost dr. megyéspüspök határozta után, tehát még ezen a nyáron be is fog következni. Ezzel azonban a szalvatoriánusok ottani működése is meg fog szűnni. A telepek munkáslakossága különben hálás elismeréssel adózik a rendnek. Nagy szeretettel beszélnek P. Norbert tartományfőnökről, eddigi plébánusukról s a kedves, vonzó egyéniségű P. Angelicusról, aki mostanában Ujkissodán működött s a távoli Mehalából tette meg ide naponta az utat. A bessenyei-telepek pedig P. Lászlóról, a katolikus munkásmozgalom vezérével emlékeznek meg, aki annakidején, amikor a telep lelkipásztori ügyeit reábizták, beteket áldozott fel csak azért, hogy minden egyes hívet megismerje. Minden házban, minden családnál megfordult, aprajával-nagyjával beszélt és meghallgatta legégetőbb bajukat. A szalvatoriánusok, mint akik a maguk pionirmunkájukat elvégezték, a plébánia felállításakor rögtön más telepek hiteletének fellendítésébe fogtak.

Lelkészválasztás a temesvári evangélikus egyházközségben

A temesvári ágostai evangélikus egyházközség Ambrózi Andor báró egyházmegyei felügyelő és Ponyiczky László alesperes elnökletével lelkészválasztó közgyűlést tartott. Ezen egyhangulag megválasztották a presbiteri gyűlés azon határozatát, hogy másodlelkészi állást is szerveznek. Egyhangú lelkesedéssel, meghívás útján töltötték be ezután a lelkészi állásokat. Első lelkész Argay György lett, a Brassó környéki Pürkerc lelkésze, másodlelkész pedig Schemmel Viktor jelenlegi temesvári adminisztrátor-lelkész. A hivatalt szeptember 1-én veszik át, ünnepélyes beiktatásuk azonban csak a Bohus Károly főesperes elhalálozásával kapcsolatos hatvani gyász eltelté után lesz meg. A temesvári evangélikusok régi vágya teljesült a második lelkészi állás rendszeresítésével. Ugyanis különösen a diasporára akarnak tekintettel lenni, amelynek ellátása sok munkát igényel. A temesvári lelkészséghez 3000 lélek tartozik, Temesvártól és közvetlen környékén mintegy 1800, a többi Herkulesfürdőtől Zombolyáig 80 politikai községben szétszórtan. Az utóbbiak gondozását most már rendszeresíteni fogják.

HYPEROL SZÁJVIZTABLETTA
ideális száj- és toroköblögető!

A csehszlovákiai keresztény-szocialista párt a békeszerződéssel foglalkozik

Zsolnáról jelentik: Szüllő Géza, a felvidéki keresztényszocialista párt zsolnai pártvezetőségi ülésén behatóan foglalkozott az újabb középeurópai tervekkel és felelevenítette az 1920. évi béketárgyalásokból azt a magyar javaslatot, hogy Magyarország megmaradó részei és az elcsatolandó részek között szabad árucserre legyen legalább átmenetileg. Ezt akkor a szövetséges és társult hatalmak elvetették, mert úgy gondolták, hogy ez megátalja az elszakított területeknek az új államokkal való összeolvadását. Mindemellett a trianoni szerződés 205. cikkében bizonyos kedvezményes megállapodásokat tettek lehetővé Magyarország, valamint Ausztria és Csehország között. A mai súlyos helyzet, amely valamennyi középeurópai államot sújtja, annak következménye, hogy Csehország minden ilyen megállapodás elől elzárkózott és a többi nép elszorvasztása árán akarta a maga erejét fokozni. Szüllő Géza ezután hangsúlyozta, hogy a békediktátumok helyett a revízió útján az ember méltóságát, a fajok szabadságát és a krisztusi szeretetet kell érvényesíteni, mert addig a kultúra elpusztulásának réme fenyeget, amely nemcsak egyes népekre és országokra terjedhet ki.

Belső háborúvá mérgesedik a hitleristák és kommunisták állandó összeütközése

Varelből jelentik: (Oltenburg) A vareli városi tanács elhatározta, hogy az oltenburgi kormányoknak a nemzeti szocialisták által törént átvétele alkalmából két héten át kitzük a városháza homlokzatára a horogkeresztes lobogót. Amikor azonban mintegy 50 főből álló nemzeti szocialista rohamcsapat érkezett a tere, a kommunisták és szocialisták megakadályozták a nemzeti szocialistákat, hogy felálljanak a városháza előtt. A rendőrség kénytelen volt gummibotot használni, mert a tüntetők a rendőroket is megtámadták.

Több nemzeti szocialista kódobások következtében súlyos sérüléseket szenvedett.

Berlinből jelentik: Németországban folytatódnak a kommunisták és nemzeti szocialisták közötti összeütközések. Szerdán Berlin Mahobit városrészében a kommunisták egy nemzeti szocialistát agyonlőttek.

Altonában a kommunisták lövöldözni kezdtek egy nemzeti szocialista csapatra, melynek során közülök hármat súlyosan megsebesítettek.

Wandsbeckben szintén volt összetűzés. Öt nemzeti szocialista súlyosan megsebesült.

Essenben a nemzeti szocialisták szurtak halálra egy kommunistát.

Majnafrankfurtból jelentik: Az egyetemen az egyenruhaviselés-tilalom ellenére hitlerista diákok szerdán pártegyruhában jelentek meg az egyetem előtt és szónoklatba fogtak. Az udvarban éles összeütközésre került sor a kommunisták diákokkal. Az összetűzés során két diák súlyosan megsebesült. Az egyetemet ideiglenesen bezárták.

Nem lesz lengyel katonai felügyelet

Bukarest. Sajat tud. A *Lupta* című lap részletesen foglalkozik a lengyel katonai felügyelet kérdésével, melynek ilyen jellegű beállítását megtevesztésnek tartja. A hamis híresztelés terjesztésében Moszkva munkáját látja, hogy ti. a most folyó külpolitikai tárgyalások feszült állapotában ezzel a hírrel is idegesítő zavart okozzon. A *Lupta* akként helyesbíti a hírt, hogy a közeljövőben Lengyelország valóban küld egy katonai missziót Romániába, ennek azonban csak egy célja van s ez: a lengyel-román fegyverbarátság ápolása. Ennek a lengyel katonai küldöttségnek nem lenne állandó jellege.

További megnyugtató hírt Titulescu küldött Lausanneból. Eszerint Herriot kijelentette, hogy Franciaország az orosz szerződés aláírását a román aláírástól teszi függővé.

József Ferenc királyi herceg a romániai orvosok látogatásáról, a világgazdasági krízisről és a bolsevizmusról

Kilencedik éve lakik már a *Rózsa-dombon* családjával együtt József Ferenc királyi herceg, aki édesapjától kapta nászajándékba a gyönyörű Tapolcsányi uccai villát, amely Buda virágos kertjében dusan illatos és ezerszínű kis park közepén fekszik. Innen indul el napi munkájára reggel és délután elegáns karsu Franklin-kocsiján a fiatal főherceg, aki nagyon büszke arra, hogy nemcsak igazi főúr, hanem többszörös egyetemi végzettséggel is rendelkezik. Még régebbi időkől származik jogtudományi doktorátusa, de csak nem régen, már mint házasember és apa szerezte meg, mint rendes és még hozzá igen szorgalmas hallgató a közgazdasági oklevelet és közgazdaságtudományi doktorátust.

József Ferenc dr. egész nap dolgozik. Dél előtt rendszeren villáján kívül van elfoglalva és csak ebédre siet haza. Fogadni rendszerint azonnal az ebéd befejezése után szokott: a főherceg nem üzi a nyárspolgárok luxusát a délutáni alvást.

Az autóbussz függőn kapaszkodik fel és így megállapítom, hogy igen korán érkeztem. Mégsem kell sokáig várakoznom, mert Csepreghy kapitány, a királyi herceg titkára, máris bevezet és bejelent.

— Az *Erdélyi Lapok* jár nekem, — kezdi a főherceg. *Igen értékes és jól szerkesztett újság. Érdeklődéssel szoktam olvasni a cikkeit. És önt mi érdekli? —* kérdezi, miközben fürkészően rám szegezi szemét.

— Fenséged az elmúlt napokban tiszteletbeli tagjává lett a *Román Hidrológiai és Klimatológiai Társaságnak* és igen aktív szerepet játszott a budapesti fogadtatás alkalmával is...

— Sokat foglalkozom Budapest és Magyarország idegenforgalmának kérdéseivel és általánosságban a balneológiával. Örömmel vettem részt eddig is minden ilyenirányú akcióban és ennek a jutalmazását látom ebben a kitüntetésben is. Már régebbi idő óta hangoztatom, hogy nekünk a nyugati vendégek mellett különös gondot kell fordítanunk a keleti országokra, így speciálisan Romániára is. A Duna természetes utvonala és a vasutak mind Budapesten összpontosulnak, ahol az utas világvárost és gyógyfürdőket találhat egyszerre. A mai gazdasági válságban igen nagy jelentősége lesz a nyugati városoknál olcsóbb és kisebb utiköltséggel megközelíthető Budapestnek.

— Fenséged sokat foglalkozott a gazdasági kérdésekkel, minket erdélyieket nagyon érdekelne az, hogy Fenséged mit gondol a világgazdasági krízis okairól.

— En azt hiszem, hogy a mai krízis legfőbb oka a világháború. Hatalmas túlköltekezést jelentett, amelyet az államok nem tudtak mai napig sem kiheverni. A túlméretezték a háború tékozló gazdálkodása miatt, azonban az üzemeket valahogyan azután is fent kellett tartani a befektetett tőke és a munkásság miatt. A háborús reparációk is túllontul nagyok voltak. Ami a megoldást illeti, úgy hiszem, be fog következni az, hogy az egész világot be kell osztani termelési területekre. Mindenütt csak azt szabad majd termelni, ami a legkönynyebben és a legolcsóbban állítható elő. Az autarkia már többé nem lehetséges. Az autarkia azt a középkort jelenti, amely nem térhet vissza.

— Ma sokan új középkor kialakulásáról beszélnek, — vetem közbe. Fenséged tehát más véleményen van?

— A kapitalizmus tulhajtott formája, mint ahogyan az északamerikai és világtörzstökben, a bolsevizmus ultrakapitalista kísérleteiben jelentkezik, a gép mindenhatóságának ámbertelenségének alapjával, nem tartható fenn. Ha ezeknek a megszüntetését értjük

új középkor alatt, akkor én is egyetértek ezzel a gondolattal. Az az egy bizonyos, hogy nem lehet egyes tényezők újjászervezésével, mint például kizárólag földreformmal, megoldani a súlyos kérdéseket. Általános rendezésnek kell következnie. Ehez azonban nagyképeségű egyéniségekre van szükség, mint amilyen Mussolini, vagy Stalin, akik tulajdonképpen mint laikusok, kívülről törtek be a gazdasági és politikai életbe. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy aki benne él valamiben, mint például a bankár a gazdasági életben, az a rendkívüli helyzetben nem tudja feltalálni magát. Hogy úgy mondjam, nem látja a fától az erdőt.

— Szóval Fenséged szerint a jelenlegi orosz rendszer kapitalista?

— A bolsevizmus a maga gabonagyárai-val, mammutüzemeivel a legszélsőségesebb kapitalizmust képviseli. *Stalin tulajdonképpen hatalmas ultrakapitalista császár.*

— Nem gondolja-e Fenséged, hogy a gazdasági válságnak világnézeti okai is vannak?

— Minden bizonnyal. Mindennek megvan az etikája, tehát a gazdasági életnek is. Hiszen a vallásellenes bolsevizmus is felállított tömegei részére egy különleges etikát, amelyet a *marxizmus eszkézésének* nevezhetnénk. Az etika nagymérvű hiánya feltétlenül hozzájárult a bajok súlyosbításához. Ezen kívül a felebaráti szeretet hiányát is észlelhetjük. A túlméretezett társadalmi és gazdasági differenciák erre vezethetők vissza.

— A középeurópai államok válságos gazdasági helyzetéről kegyeskedjek még mondani valamit Fenséged...

— Csak annyit jegyezhetek meg, hogy a jelenlegi kis államok, de nem csak a középeurópaiak, mind életképtelenek. Ezen valahogyan segíteni kell. Sokan a túlnépesedésre hivatkoznak. Ezt nem tartom helyesnek, mert az természetes, hogy egyes fajok fejlődnek. Ebből a szempontból jó volna valami kolóniális reformon gondolkodni, de erről többet nem mondhatok.

A kihallgatás végét ért. Legalább is én azt hittem. A fenséges ur arca azonban hirtelen megélnékül. A szerep megcserelődik. Ő kérdez és én nekem kell felelnem. Több aktualitás között az erdélyi helyzet iránt is érdeklődik. Kérdései nagy tájékozottságot árulnak el, úgy hogy igen nehéz a feladat a romániai gazdasági helyzetre vonatkozóan újat mondanom neki.

Bucsuzáskor kedves és közvetlen barátságossággal nyújtja kezét és mikor megköszönöm neki, hogy érdeklődik lapunk, az erdélyiek iránt és hogy ilyen hosszú időt szentelt nekem, akkor már a terem hatalmas szárnyas ajtajában vagyok és amikor kiléptem, hallom: „A viszontlátásra”.
Verzár Gyula dr.

Buziás gyógyfürdő

(Román Nauheim) páratlan szénsavas radio-aktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás

szervi, elhízásos érlelmeszesedés sziv- és vérkeringési zavaroknál. Vesebaj, vérszegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség,

a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókúrák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árrakkal. — Új modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küldj Muschong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát) Románia.

BUKARESTI JEGYZETEK

A térkép

Van egy könyvkereskedés a Calea Victoriei, a román főváros legelegánsabb forgalmu utvonala, amely, ő tudja milyen üzleti okoskodással, mindenféle térképekkel aggatja teli kirakatát és boltjait. A négy világrész egybefoglaló nagy fal térképe mellett a távolkelet kissé már aktualitásukat veszített térképei, turistaútmutatók és iskolaatlások, Európa és Délamerika, a Skandináv-államok és Románia... Románia politikai, vasuti, hegy- és vízrajzi térképe, színes és szembeöltő nyomtatványok, amelyek mellett a sietős utu ember is szívesen áll meg egy pillanatra, hogy korrigáljon valamit emlékezetében.

Két székely munkásember ácsorgott a napokban Románia hegy- és vízrajzi térképe előtt. Körülöttük tolongott és hullámozott az ucca sokadalma és ők elmerülten kutattak a Kárpátok barna fél-karéjába zárt területen. A környezetük iránti tökéletes közömbösség tükröződött arcukon s erős mutatójukkal tétován bolyongott a hegyek lejtőin, a folyók völgyeiben, a városok kis, fekete kárikái közt. Kerestek valamit. Nem kis fejtörés lehetett ez számukra: vissza-visszatértek a Kárpátok szögének legbelsejébe s újra meg újra elindultak a nagy felfedező utra völgyek hosszában, hegygerinceken át. S egyszer csak megtorpant az egyik bolyongó mutatójuk, külön-külön alátámasztotta egy város nevének minden betűjét s aztán megállapodott a kárkánál, amelyek uccákat és tereket, házakat és embereket, színeket és levegőt, jó hazai levegőt jelenthetett a hosszan megpihenő mutatójuk tulajdonosának.

— Odorheiu, — mondta csöndesen az egyszerű, székely munkás. — Udvarhely... A többi nem érdek.

Azzal fordult is el a kirakattól, a boltajtótól, amelyen felöle fűgghettek szép és kiáltó színeikkel Európa, Ázsia, Afrika és Bukarest székesfőváros térképei...

A 350-es számú rendőr

Néhány nappal ezelőtt avatták fel a bukaresti rendőrök első modern laktanyáját és iskoláját, amivel végre megvetették az alapját a főváros nyugati értelemben vett rendőri szolgálatának. Nem kell ahhoz régi, törzsszökös bukaresti lakosnak lenni, hogy az ember megállapíthassa: legfőbb ideje volt ennek. A bukaresti rendőr az új iskola fiatal nevelteit leszámítva, körülbelül azon a nívón mozog ma, amelyen a magyar vidéki rendőr három-négy évtizeddel ezelőtt a most már szinte feledésbe ment Mihászna András nevet érdemelte ki. A bukaresti rendőrök jelentékeny része meglehetősen tájékozatlan, ma még a gyorsan fejlődő város házainak rengetegében s a közlekedést levezető uccahálózatnak itt-ott labirintyszerű utvesztőiben. Középületek hullétére vonatkozólag igen gyakran egyáltalában nem lehet felvilágosítást kapni tőlük s a nagyközönség, a soffőr, a bérkocsis, a rikkancs és az uccai árus, akikkel folyton harcban állanak: a modern szellemű polgármester rendeletei, Lorántsem respektálják úgy ezt az egyébként igen jóindulatu bukaresti Andrást, mint ahogy a nyugati metropolisokban tisztelik őket, ahol a rendőr az ucca koronázatlan fejedelmévé, szívesen elismert kényurává nőtte ki magát.

A bukaresti rendőr megalkuvó, szelid és tájékozatlan; az uccai csoportosulásokat, verekedéseket, ha csak lehet elkerüli inkább, mintsem hogy az igazságtévis kellemetlen szerepét vállalja; szívesen szemel huny apró szabálytalanságok előtt, hagyja futni a tulsebeseen hajtó soffört, a tiltott területre tévedt ucca árust, a részeg csendhábortót, a garázda rendbontót és ha, ritka esetben, panasszal fordul hozzá valaki, lehetőleg nem zökken ki jóízű nyugalmából, hogy cselekvésre ragadtass magát.

De szerencsére napról-napra javul a helyzet. És felülről, a rendőrprefektúra felől, egyre szigorubb utasítások és intézkedések szállnak meg a fejlődés útját. Ime ennek bizonyossága

egy eset, amelyet némi elégtétellel jegyez fel a bukaresti magyar krónikás.

Valami egy hónappal ezelőtt, rendkívül durva jelenetnek voltam tanuja a piactéren, amely egyike azon területeknek, ahol a főváros még nem vetette le orientális jellegét. Egy ittas suhanc felháborító illetlenséggel molesztálta az ucca női járőrelőt. Bevásárlásait végző uri asszonyok és egyszerűbb nők egyaránt riadtan menekültek a különös kedvtelésű suhanc elől s egyikük, egy tisztos polgárasszony, lihegve állt meg a 350-es számú rendőr előtt, aki éppen nagy leki nyugalommal takarította cipőjét.

— Az istenért rendőr ur, segítsen rajtunk. Nem látja, hogy bántik velünk ez a részeg ember?

A rendőr azonban vállat vont:

— Mit tudok én csinálni?

IRODALOM

Biró József:

Nagyvárad barokk és neoklasszikus művészeti emlékei

Budapest 1932. Centrum kiadóvállalat Rt. nyomása

A magyar művészettörténet, sajnos, még mindig csak a szórványos részletkutatás és gyér anyaggyűjtéstudiumában van. Egy rendszeres tudományos magyar művészettörténet még mindig a jövő zenéje. Akiktől legtöbb joggal vártuk, Pastiner Gyula, később Divald Kornél elköltöztek a nélkül, hogy ezt a feladatot megoldották volna. De ha a régi Magyarország művészettörténetének irodalmi eddig csak rövid compendiumokra szorították, azt az örömdetes ténytet mégis konstallálhatjuk, hogy a művészettörténeti részletkutatás évek óta immár a renaissance és barokk korszak emlékeire is kiterjed, ami eddig mostoha gyermeke volt a művészettörténeti irodalomnak. Bold. emlékü Karácsonyi János többször felpanaszolta előttem, hogy a háboru óta milyen retentő akadályokba ütközött egy-egy tudományos munka kiadása, mennyi kutatás, fáradság, alkotás marad kéziratban.

Annál nagyobb, igazánidibb örömmel üdvözöljük hát annak a nem is olyan kis munkának megjelenését; sokszoros örömmel, hiszen ez a mi kedves városunk, Szent László városa művészettörténetének egy századával foglalkozik. A török hódoltság (1660—1692) idején teljesen elpusztult Várad újjáépítésének történetével. Tulajdonképen doktori értekezés lenne, mint a könyv címlapján olvashatni, de mind terjedelem, mind belső érték dolgában túlnő egy szokványos doktori disszertatio keretein. Lássuk először is a könyv anyagát. Három részre oszlik az egész. Az első rész a tulajdonképeni művészettörténet. Ime: Az újjáépülő Nagyvárad és a székesegyház megújításának kísérletei. A pálosok temploma és kolostora (a mai premontréi templom). A székesegyház. A püspöki palota. A kanonoksor és a szeminárium. A misericordianusok kápolnája. A XVIII. század utolsó negyedének emlékei (a görög keleti és görög katolikus templomok). A neoklasszikus kor emlékei. Nagyvárad a késő barokk és neoklasszicizmus művészetében. A könyv második részét a jegyzetek képezik, melyekben ugyancsak lelkiismeretes, pontosnál pontosabb beszámoló ad a forrásokról, amelyekből merített, a kérdés irodalmáról. A harmadik rész az Okmánytár, ahol eredeti, latin és német szövegben közli a 114—152. oldalakon Várad újjáépítésének fontosabb okmányait. A könyv függeléke 9 oldalon zománc-papírra nyomott képek és alaprajzok, amelyek nagyban hozzájárulnak a könyv értetőségéhez és élvezhetőségéhez.

Ezzel megfeleltünk volna arra a kérdésre, mit vult a könyv, ami ugyan szintén kidomborítja a jelentőségét, újdonságát, de mégis fontosabb a másik kérdés: hogyan nyújtja. Ahogy néhai való Kazinczy megírta:

... s jól: ebben áll a nagy titok, ezt ha nem érted zints, vess és hagyjad másnak az áldozatot.

Szerencsére erre a kérdésre is úgy üt ki a vála-

Beleavatkoztam a jelenetbe és azon a feddő hangon, ahogy csak Bukarestben lehet szembezállani a közrend őrével, figyelmeztettem az öregedő Mihásznát kötelességére. De az kitartott azon álláspontja mellett, hogy a részeg suhancal, aki ezalatt vígan odébbálva rémitette a fehérnépek ujjab és ujjab csoportjait, nincs mit kezdenie.

Annaira felháborított az eset, hogy azonnal levelet írtam a rendőrprefektusnak, amelyben beszámoltam tapasztalataimról és intézkedést kértem a 350-es számú rendőr ellen.

Hetek teltek el a feljelentés után, már meg is feledkeztem az ügyről, mikor egy szép napon hivatalos levelet kaptam a rendőrprefekturáról. A rendőrlégénység parancsnoka hivatalosan értesített, hogy a 350-es számú rendőr „vissza van hiva szolgálatából” és hogy az esetről, amit a prefekturával közöltem, kioktatták a főváros valamennyi rendőreit, kiadva a jövőre nézve a megfelelő szigorú utasításokat.

Hát ez is valami...

— (j.)

szunk, hogy a fiatal szerző becsülettel, derekasan megfelelt szép feladatának. Először is szorgalmasan utánajárt a feldolgozandó anyagnak: tanulmányozta az emlékeket, mért, rajzolt, fényképezte; igen szorgalmas levéltári kutatásokat végzett, felhasználta a nyomtatott irodalmat, mint ezt a könyv említett apparátusa mutatja. Ehhez képest művében sok új, eddig legalább is a közzétett könyvekben meg nem jelent adatot közöl. Például érdekesen tisztázza a székesegyház és püspöki kápolna remek mennyezetképeinek szerzőségét. Kimutatja, hogy nem ahogy eddig hitték Schöpf Ádám, de ennek fia János festette azokat. Tisztázza azt az eddig megoldatlan kérdést is, milyen része van Hillebrantnak a székesegyház építésében. Bunyitay még mit sem tud a székesegyház mellékoltár-képeinek festőiről. Biró kimutatja Kapony után, hogy nagy közülök Johann Ignác Cimbál műve 1781-ből, a Szentkereszt oltárképe pedig Ilics Tódortól való 1786-ból. Amde Biró könyvének nemcsak tudományos értéke van, s kétségkívül előbbre viszi, kibővíti eddigi tudásunkat a várad barokk művészet történetéről, hanem élvezetes olvasmány is mind azok részére, akiknek csak egy kis érzékük van a művészet története iránt. Különösen ki kell emelnünk a műemlékek esztétikai, építészeti elemzését, méltatását, ami tárgyába való nem csekély elmélyedésről tesz tanulságot.

De hadd jusson egy kis tér az elismerés után a kifogásoknak is. Biró könyvében a világi a profán barokk építés művei meglehetősen mostoha elbánásban részesülnek. Igaz, hogy ezeknek jó része elpusztult, például a régi törvénytörvényi épület, az egykori Frimont-palota, vagy a régi Klobusiczkyház, amelyet még csak le se fényképeztek lebontása előtt; a Komlósi-ház szép oszlopos kapujával, a régi Korona, később Ritoók-uccán (most Str. Delavrancea), amelyből csak egy kis töredék áll még, de azért ezekről is meg kellett volna emlékezni, valamint a Str. Petru Maior azelőtt ör-uccai ma is fennálló tábornoki rezidenciáról. Röviden és hiányosan tárgyalja Várad neoklasszikus emlékeit is, a többi között az újvárosi nagy református templomot szóvá sem teszi. Nem tartjuk méltányosnak azt a kicsinyítő bírálatot sem, amelyben a görög katolikus székesegyházat részesíti. Node ezek a nem nagy hibák vagy hiányok nem vonnak le sokat az érdemes, becsületos, tudományos munka értékéből, sem a mi igazán örömmel, mellyel a fiatal szerzőnek gratulálunk, aki, mint Nagyvárad szülötte igazi szeretettel és buzgósággal írta meg Várad művészettörténetének egy fejezetét.

Dr. Némethy Gyula.

A posta nem bizik az adóhivatalban. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári adóhivatal fizetései nagy részét szákokba varrt és lepecsételt fémpénzekben teljesíti mostanában. A kolozsvári posta azonban nem hajlandó ezeket a pénzeszközöket elfogadni, mert — amint indokolja — nem bizik abban, hogy csakugyan annyi pénz van bennük, amennyi rájuk van írva. A jellemző esetek sok bosszúságot okoznak a kolozsváriaknak, akik elhatározták, hogy a kellemetlen bizalmatlankodás miatt pénaszra mennek.

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Budapesti képviselő: **Dr. Verzár Gyula**
Budapest, IX., Lónyay-u. 34. I. 11.

1222
június
23.

Konstancia halála

Szerencsétlen kor volt az amelyben Imre király és szomoru, szép hitese, Konstancia királyné éltek. A magyar irodalom sok nagy művésze használta fel regényben, szindarabban ennek a kornak pártviszályokban gazdag, békében szegény, de mindenképen érdekes és eseménydus légkörét, s a legszebb történelmi dráma: a Bánk Bán is ebben a korban játszik. — Imre király (1196—1204), uralma nem volt szerencsés. Fivére, Endre nem egyszer igyekezett pártütéssel letenni a trónról, hogy ő maga foglalhassa el azt és a pártviszályokban meggyengült a királyi hatalom és megerősödött a főurak hatalma. Konstancia királyné, ki hűn szerette férjét, Imre királyt, sok szenvedéssel, sok megpróbáltatással tartott ki mellette. Fiát, Lászlót szerette volna magyar szellemben nevelni, hogy majdan a trónon kövesse atyját, de Imre király korai halála miatt csak újabb megpróbáltatások jutottak ki Konstanciának és — Lászlónak is. Mert Imre király halála előtt megkoronáztatta fiát, s Endrét tette meg gyámjává. Endrének ez kapóra jött: hamarosan ő lett a király és II. Endre néven vette át a hatalmat. Felesége — Gertrudis, kinek alakját mestersen mintázták meg Katona a Bánk Bánban, — intrikái elől Konstanciának menekülnie kellett s fiával és a koronával Lipót osztrák herceghez menekült. A gyermekkirály, László, egy év múlva meghalt, s Konstancia visszatért Aragóniába, honnan származott, 1209-ben nőül ment hohensaufeni Frigyes császárhoz, kitől szintén született egy fia. — Konstanciának ezután is sok szenvedésben, üldözöttségben volt része, vagyont lefoglaltatta II. András király és csak III. Honorius pápa átok alatti felszólításának engedve adta vissza azt a szerencsétlen királynénak. A sok csapás után megtörve, 1222 június 23-án halt meg, szülőföldjén.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint lehülés, délkelet felől esőzések terjeszkedése várható.

Hitközségi közgyűlés. Temesvárott a rónáci hitközség tartotta meg Metzger Márton dr. prépost-plébános elnökletével ezidei közgyűlését. Napirend előtt Kosztelnik kereskedő szólalt fel, kifejezésre juttatván a prépost-plébánost ért sérelem miatti tiltakozást. A hitközség a költségvetés összegét 71 ezer lejben állapította meg. A hitközség vagyona 900.000 lejre rug. A hitközségi tanács megválasztását ejtették meg végül. Nagy többséggel fogadták el a tanács által kiküldött jelölő bizottság listáját. Megválasztva lettek: Andrusz András, Csorba Antal, Dienes István, Gebhardt Péter, Gusz Károly, Hermann Miklós, Hummel János, Juszt János, Király István, Kovács István, Lakatos Béla, Martin Szigfrid, Michels János, id. Miklosik Pál, ifj. Miklosik Pál, Mihók István, Müller Károly, Németh Gusztáv, Péker János, Potyész Pál, Popeszku Imre, Rajeczky János, Stanella Ferenc, Szentmihályi Márton, Schwab Péter.

A brassói új időközi bizottság. A kinevezett új időközi bizottság elnöke dr. Garoliu János ügyvéd, tagjai: Baboiu Nicolae, dr. Brediteanu Tiberiu, dr. Marțea Dimitrie, dr. Voicu Cornél. A magyarságot az új bizottságban dr. Debreczy Béla és dr. Szele Béla képviselik. A szászok részéről szintén két tag került a bizottságba: dr. Polonyi Arthur és Zerbes Mihály.

Halálozás. Budapestről jelentik: Kézdivásárhelyi Jancsó János ny. postahiv. igazgató, a központi távírdára volt főnöke, életének 66-ik évében meghalt. Junius 21-én, kedden délután fél 5 órakor temették el a farkasréti temető halottasházából.

Littkénét letartóztatták Ruttkay megölésének vádja alatt

Budapestről jelentik: Ruttkay Gábor korrupciós titokzatos öngyilkossága ügyében ismét újabb fordulat állott be. A vádtanács ugyanis megváltoztatta a vizsgálóbíró végzését és elrendelte Littkénét letartóztatását szándékos emberölés alapos vádja miatt.

A vádtanács döntésének indokolása szerint alapos gyanúok szólnak amellyel, hogy Littke Ká-

mánné Ruttkay Gábort — annak homlokára szorított revolverrel megölte. A letartóztatott Littkénét átszállították a Markó-uccai ügyészségi fogházba. Érdekes megemlíteni, hogy Littke Kálmánnénak előző napon balsejtelmei voltak, úgy, hogy öngyilkosságot is akart elkövetni. Ki akart ugrani emeleti lakása ablakából. Sikertelen azonban visszarántani és megmenteni az igazságszolgáltatás számára.

Havi hatszáz pengő nyugdíjat kapnak a fővárosi plébánosok. Budapestről jelentik: A székesfőváros elnöki ügyosztálya mellé rendelt szakszolgálat kisebb módosítással elfogadta a fővárosi kegyuri hatósága alá tartozó római és görögkatolikus plébánosok nyugdíjszabályrendeletének tervezetét. A tervezet szerint a 100%-os nyugdíj évi 7364 pengő lenne. Huszonhat plébánosról van szó, akiknek a fizetéséből ezentúl 6%-os nyugdíj-járulékot vonnának le hivatalból úgy, mint a többi tisztviselőnél. Az évi nyugdíjterhelés mintegy 150.000 pengő lenne, ennek azonban jelentékeny része megtérül a nyugdíjjárulékból.

Féltaru vasuti jegyet kapnak a cserkészek. Bukarest. Saját tud. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy 50 százalékos vasuti kedvezményt ad azoknak a cserkészeknek, akik a közeljövőben a Nagyszében melletti felállított cserkész táborba utaznak.

A megvadult lovak a vonat elé vitték gazdáikat. Bukarestből jelentik: Hétfőn délután Kerlés és Lekence között megrázó szerencsétlenség történt. Hintz György megyeszeres ismert kerlési szász gazda fiával és feleségével szekeren Lekence felé igyekezett. A két férfi elől ült a bakon, az asszony a hátsó ülésen egyedül. Rokonságotóba mentek vidám hangulatban. Ahogy kiértek Kerlés községből, a határban fekvő malom mellett szembe jött a ludasi vonat. Kerlés és Lekence között a vasuti töltés olyan alacsony, hogy majdnem egy szinten halad a megyei uttal. A fiatal lovak megvadultak a vonat dübörgésétől, pillanat alatt kirántották Hintz György kezéből a gyeplőt és elragadták a szekeret. És ami szinte hihetetlenül hangzik, a megvadult állatok átugrottak a vasuti töltés és megyei ut között elnyúló kicsi árkon és egyenesen az akkor már gyors menetben érkező mozdonyra futottak.

A mozdonyvezető lassított, de már későn. Egy pillanat és a vonat kerekei a lovak hulláin keresztül elkapták a szekeret, a bennülő szászokkal, akiket elgázoltak és több méterre keresztül magukkal hurcolták.

Most jelent meg a

Katholikus Lexikon

Előzetes P. Bangha Béla szerkesztésében

magyar katolikus kulturális életnek ragyogó megnyilatkozása. A magyar könyvpiac igazi büszkesége. Ilyen típusu, ilyen sokoldalú Katholikus Lexikon, mely így egyesítené a tudományos értéket a gyakorlati kezelhetőséggel, az alaposítást és egyetemességet a közérthetőséggel, még a művelt külföldön sincsen.

Erdély területén megrendelhető az

„ERDÉLYI LAPOK” kiadóhivatalánál

Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

A teljes mű 4 kötetből áll, melynek ára A) kiadás szép vászonkötésben 2500 Lei. B) kiadás félbőr-kötés (bőrsarok) illusztrációkkal 3.750 Lei. C) bibhofil kiadás, számos műmelléklettel 8.750. — Mindhárom kiadás a legfinomabb angol papíron. — Kapható részletfizetésre is. — Kézpénzfizetés esetén 10 százalék cassacon-tot nyújtunk.

Hintz György felesége páratlan lélekjelenléttel az utolsó pillanatban kiugrott a vasútvonalra felrántott szekérből és az azonnali haláltól sikerült megmenekülnie. Esés közben azonban a vonattól olyan erős lökést kapott és a töltés hegyes köveiben olyan súlyosan összevesszta fejét, hogy jelenleg ő is haldoklik a beszercei kórházban.

A borzalmas szerencsétlenség hírére a kerlési bíró és csendőrség azonnal értesítette a beszercei ügyészséget, de tekintettel a pünkösdi ünnepekre, a bizottság a keddi déli órákig még mindig nem szállott ki helyszíni szemlére.

A szerencsétlenség óta két napon át borzalmas ravatal láthatnak a Ludas felé utazók. Néhány emberi láb, darabokra szelt kezek, összeroncsolt emberi husdarabok hevernek szanaszét. Mellettük két ló hullája, darabokra vagdosva. A szörnyű képet egy összevesszött szekér roncsai egészítik ki.

Ez a borzalmas ravatal még kedden délután ugyanazon a helyen volt, ugyanabban az elhelyezésben, azzal a kis különbséggel, hogy fehér és fekete kendőkkel takarták el a hullarészeket a legyek elől.

Hintz György rokonai még a tegnapi hajnalban két koporsót hoztak ki, amelyek szintén a vasuti töltésen várják, hogy összedhessék az agyongázolt emberek maradványait.

Befejeződtek a képesítő vizsgálatok a kézdivásárhelyi róm. kat. tanítóképzőben is. Kézdivásárhelyről jelentik: Csak nemrég az Erdélyi Lapok is beszámolt arról, hogy a kézdivásárhelyi róm. kat. képző képesítő vizsgáit egy hetes késés után lehetett csak megtartani, mert a kinevezett miniszteri biztosok nem jelentek meg a vizsgán és ujakat kellett kinevezni. A vizsgálatok most értek véget, ötven százalékos eredménnyel. Képesítést nyertek: Balla István, Birinyi Gáspár, Domokos József, Kocsis Dezső, Páll István, Szász Zoltán, Bajkó Sándor, Csiszér Gábor, Kádár István, Gáspár József és György Dénes növendékek.

Megalakult az első munkanélküli liga. Newyorkból jelentik: A Washington államban levő Seattleben ötvézer munkanélküli részvételével megalakult a „munkanélküli polgárok ligája”, akik a pénzforgalom teljes kikapcsolásával rendezték be életüket, úgy, hogy munkájuk ellenében szolgáltatási cikkeket kapnak. A munkanélküli polgárság ligájának a csődbement vállalkozók ingyen adják át vállalatukat. A liga tagjai foglalkoznak lakások karbantartásával, erdőirtással, színelőadással, hangversennyel, stb. — szövetségi alapon.

A kilencszeres asszonygyilkos a bécsi törvényszék előtt. Bécsből jelentik: Az esküdtbírószék szerdán kezdte meg az osztrák Laudenbach Ferenc és felesége bűnperének tárgyalását. Laudenbach két asszony: Puberl Anna és Már Jusztinia ellen elkövetett rablógyilkosság miatt állt a bíróság elé. Bár az ügyészség csak kétszeres gyilkosságért emelt ellene vádat, ő a rendőrségen kilenc asszony meggyilkolását vállalta magára. Elmondta, hogy az asszonyokkal apróhirdetés útján ismerkedett meg és házassági ígérettel kicsalta pénzüket, azután meggyilkolta őket. A holttesteket vagy becsomagolva postára tette, vagy pedig a pályaudvaron hagyta. A gyilkosságban felesége is segédkezett. A szerdai főtárgyaláson szintén beismerett minden gyilkosságot. Amikor az asszonyt is behívták kihallgatásra, rá akart rontani férjére és magából kikelve ordította: — Mit tettél velem, te gazember! Miért kevertél bele a bűneimbe. Pénteken hirdetnek ítéletet.

Vallási harc Spanyolországban a házasságkötés körül. A segoviai püspök állami fizetését beszüntette a spanyol kormány. Tudvalevőleg a spanyol forradalom egyik első vívmánya volt az egyházi javak elkobzása, a melynek ellenében a papság az államtól nyer fizetést. Természetesen csak addig, amíg az államhatalom ürügyet nem talál az egyházi fizetések beszüntetésére. Platero Perez Lucián segoviai püspök körlevelet bocsátott ki híveire, amelyben állást foglalt az ujonnan behozott polgári házasságkötés kényszere ellen. Kifejti a püspök, hogy a katolikus egyház törvényei szerint a polgári házasságkötés nem szentség és azok a katolikusok, akik tisztán polgári házasságkötés alapján élnek együtt, vadházasok. Ezeket nyilvános bűnösök gyanánt kell tekinteniök a híveknek. Mint ilyenek, sem a szentségekhez nem járulhatnak, sem egyházi temetésben nem részesíthetők. A körlevél alapján a spanyol forradalmi kormány betiltotta segoviai püspök állami fizetését, úgyhogy a püspök most már teljesen híveinek könyörödmányaiból él. A segoviai egyházmegye hívei ezerszámra küldik főpásztoruknak az együttérzésükről biztosító levelet és ajándékaikat.

Báró Szentkereszt György temetése. Kisküküllőmegye régi vezetőinek, s a környék lakosságának részvételével, vasárnap helyezték örök nyugalomra Hosszuaszón a régi világ egyik reprezentáns egyéniségét, zágoni báró Szentkereszt György, Hunyadmegye nyug. főispánját. A 92 éves korában elhunyt főúr tagja volt a státuszgyűlésnek, s főgondnoka a Hosszuaszói róm. kat. egyházközségnek. Politikai téren aktív részt vett a kiegyezés utáni Magyarország politikai életében: orsz. képviselő és a szabadelvű párt kisküküllőmegyei elnöke volt. Halálát kiterjedt rokonsága — köztük veje, br. Jósika Gábor és Gosztonyi Tibor cs. és kir. kamarás, gyászolja.

A hit és hitetlenség élethalálharcában biztos irányt mutat és diadalra vezet a Katolikus Lexikon!

12 millió kártérítési per a vasut ellen. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári cukorgyári sorompó mellett történt autókatasztrófa áldozatainak hozzátartozói a mai napon adták be keresetüket a kolozsvári törvényszéken a vasut ellen, miután a vasutal való közvetlen tárgyalások nem vezettek eredményre. A felperesek Bart örnagyné, Demian vezérigazgató felesége, Ungár mézáros leányai és Széplaky sófőúr édesanyja és leánytestvérei, összesen 12 millió lejt követelnek a vasuttól, azzal az indoklással, hogy a sorompó nem volt leengedve a katasztrófa éjszakáján s ezért az ebből folyó halálos balesetekért és anyagi károkért a CFR. felelős.

Frenchcoatot, felöltőt legszebben tisztít I.V.O. Uri-u 1

Háromszék megyei hírek. Kézdivásárhelyről jelentik: Egy év leforgása alatt negyedszer történt változás a kézdivásárhelyi városban, ahol az alig három héttel ezelőtt kinevezett ideiglenes bizottságot most ismét felszerelték. Az új bizottság tagjai Finichiu Valer elnöke alatt dr. K. Kovács István ügyvéd, Olariu Aron, Dávid Dezső, a Kereskedői Kör elnöke és Lukács József ipartestületi elnök lettek, akik Creun Nicolae vármegyei prefektus kezébe letették az esküt. — A választási előkészületek Háromszék megyében is teljes erővel beindultak. Eddig a nemzeti parasztpárt, a gyorgyisták és a Goga pártja tették le a választási listákat a törvényszéken. Ezenkívül még valószínű, hogy Averescu is állít jelölteket. A szocdemek ugyancsak erős szervezkedéshez kezdtek, de jelek szerint nem sok eredményrel. A Magyar Párt háromszék megyei bizottsága szerdán fog határozni arról, hogy a két ajánlást jelölésre.

A „féregirtó” banditák. Philadelphianban a földalatti vasut egyik állomásának pénztári fiúkéjében két férfi jelentkezett féregirtó apparátussal. Azt mondták, hogy a fiúkéjt szunyogok ellen akarják bespriccelni. A pénztárosnőt, Bessie Liddelt, leterítették egy lepedővel, hogy megvédjék a féregirtó folyadéktól. Mikor néhány perc múlva Miss Liddet kikukucskált a lepedő alól, a féregirtó emberek már nem voltak ott, de velük együtt eltűnt hetvenháromezer dollár is.

A szatmári Magyar Párt nem fogadta el a városi és vármegyei időközi bizottság egy helyét. Szatmárról jelentik: Megirtuk, hogy a szatmári Magyar Párt elnöki tanácsülésén milyen nagy visszatetszést szült az új időközi bizottság elnökének az az eljárása, hogy a párt vezetőségének megkerülésével akarta a párt egyik tagját rávenni arra, hogy vegyen részt az új időközi bizottságban. Erre hivatalosan is megkeresték Hosszu Lajos apátkanonok, pártelnököt, hogy a párt fogadja el az egy helyet és jelölje ki három tagját, akik közül egyet ki fognak nevezetni. Ugyanezt az ajánlatot tette a megyei időközi bizottságra nézve is. A Magyar Párt úgy döntött, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy a magyarság számarányának megfelelő képviseletet kapjon, de ha még ehhez az adott helyzetben nem is ragaszkodnak, hogy a saját képviselőit kizárólag maga a pártelnökség óhajtja kijelölni. Itt említjük meg, hogy dr. Jakabffy Elemér, Szatmár volt képviselője közölte a szatmári Magyar Párttal, hogy a felajánlott jelölést elfogadja és a közeli napokban Szatmárra érkezik.

Egyszerű emberek furfangos pénzverdése. Csíkszereda. Saját tud. Gyergyószentmiklóson e hó 15-én vásár volt. A rendőrségnek tudomására hozták, hogy több hamis 20, 10 és 2 lejes váltópénz van forgalomban. Sikertült is tettenérni Illés István gyergyóditrói 18 éves legényt, aki hamis pénzzel akart vásárolni. Kihallgatásakor azt adta elő, hogy a birtokában levő aprópénzt váltásnál kapta. A rendőrség a pénzt elkobozta s a fiút őrizetbe vette. A további nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy az őrizetbe vett fiú édesapja gépész Hodoson. Ráterelődtől tehát a gyanu, hogy a hamis pénzek gyártásához neki is köze van. A házkutatás nem vezetett eredményre. Időközben névtelen följelentés informálta a rendőrséget, hogy helyes nyomon vannak. A feljelentés megnevezi a bűntársakat is és azt állítja, hogy a pénzgyártó gépeket Illés fiának elfogatása után eldugták az erdőn Pucuj Péter hodosi kovácsmester, Szabó Sándor gyergyósalamási erdőpásztor és Illés Imre gépész. A közölt helyen a rendőrség meg is talált elásva két „gépet”. Ezek a „gépek” vegtelen primitív szerszámok voltak. Tulajdonképpen két nagyobb szerű harapófogó az egész a melynek felső részében voltak elhelyezve a 20 és 10 lejes formák, amiket Pucuj Péter készített. Előbb gipszből kiöntötte, azután formálta meg a „pénzveréshez” alkalmas formát. A hamis pénzek előállítására úgy történt, hogy a megfelelő nagyságu rézlemezt behelyezték a harapófogóba, összecsisztették s aztán kalapacs-csal nagyot ütöttek rá. A kétlejesekkel való munka nem jövedelmezte ki magát. Ennélfogva abból nem gyártottak, csak nagyon keveset. Ilyenformán a vásárt megelőző három nap 1800 lejt értékű hamis pénzt állítottak elő Illés Imre lakásán. 400 lejt sikerült is elvadásolni, mert a hamisítványok eléggé sikerültek voltak. A fiú letartóztatása után a még megmaradt 1400 lejt behajjították a Marosba, a gépet pedig elásták az erdőn. A pénzhamisítókat átadták az ügyészségnek.

Végül egy jó tréfa! Newyorki jelentés szerint Amerika földjén mostanában mindenki egy szivderítő esetről beszél. A szobanforgó eset ugyanis tréfának elsőrendű, komoly esekedetnek több, mint kétszázbecstő. Az történt tudniillik, hogy Paul Preachernek, kint a banditavilág mindmáig a csikázói zsebtolvajok koronázatlan királyának tart, kilopták a műfogsorát. Nem az éjjeli szekrényről lopták el, hanem — ismételjük! — a szájából lopták ki. A zsebtolvajok királyja nevezetesen el találta pityizálni, minélfogva mély álomba merült s tátolt szájával kezdett hortyogni. Eközben emelték ki szájából a műfogsorát. Amikor Preacher a rendőrségre ment és följelentést tett az ismeretlen tettes ellen, hahótázva fogadták. Preacher maga is először jólsikerült tréfának vette az esetet, de amikor napok múlva sem jelentkezett a tréfagyártó, látta nyomban, hogy a dolog egészen komoly jellegű, amitől megre-mült. Arra gondolt tudniillik, hogy veszélyben uralkodói címe, mint a csikázói zsebmetszők királyának. Mert ő csak zsebeket könnyit meg, neki ellenben a szájából emelték ki a műfogait.

Elsült a töltőtoll. Montrealból (Kanada) jelentik: Emile Vinet töltőtollat talált az uccán. A tollat szemé elé tartotta, hogy megnézze, van-e tinta benne, a töltőtoll elsült és a golyó Vinet agyába furdott, másnap meghalt. A töltőtollban ugyanis apró revolver volt elrejtve. Banditák szoktak ilyen revolvereket használni. A rendőrség megindította a nyomozást annak felderítésére, hogy ki vesztette el a revolvért.

Kommunista futárnót fogtak el Nagybányán. Az országos kommunista letartóztatások során, mint nagybányai tudósítónk jelenti, kedden néhány órára őrizetbe vette a rendőrség: Dr. Gottlieb Kálmán fogorvost, Kertész Jenő dr-t, a betegsegélyző nőorvosát, Weisz Ármint, a Phoenix tisztviselőjét, Kádárné Hevesi Erzsébet zongoraművésznőt, Kádár Géza festőművészt, Derestey Sándor és Kazay József asztalosmestereket és Lakatos Lajost. Az őrizetbevetettek Kádár Géza és felesége kivételével kétórás rendőrségi kihallgatás után szabadlábra helyezték, a Kádár családnál pedig házkutatást tartottak, amely meglepő eredménnyel végződött. Kádár Géza és felesége lakásán a rendőrség egy hölgyet talált, aki nem tudta magát igazolni s aki a rendőrség megállapítása szerint a szovjet szolgálatában álló futárnő. Azonnal letartóztatták. Több kommunista röpiratot és moszkvai keltezésű irasos utasítást találtak nála, amelyek a bukaresti kommunista központ számára szóltak.

Temesvár. Saját tud. Lugoson az ismeretes kommunista ügyben újabb letartóztatások történtek. A letartóztatottak nevei: Torma Imre, Pera Miklós, Ujhelyi Ferenc, Bodnár István, Szabó István, Szabó Péter, Bartos Ferenc, Fehér Nándor és Faragó Gyula.

Öngyilkos postáskisasszony. Temesvár. Saját tud. Szerdára virradó éjszaka Marantescu Katalin 29 éves postatisztviselőnő a zombolyai postahivatal emeletének ablakából — mintegy 8—10 méternyi magasságból — levette magát az uccára. A járőrelők holtan találták meg az ucca kövezetén. A postásnőt nemrégiben Bukarestből helyezték át Zombolyára s a leány ezzel a beosztásával nem volt megelégedve. Több ízben kérte Aradra való áthelyezését, ami azonban nem történt meg. Valószínűnek tartják, hogy efeletti elkeseredésében követte el tettét.

NYÁRI TANFOLYAM DEBRECENBEN. A debreceni tudományegyetem 1927 óta minden nyáron tanfolyamot rendez azok számára, akik az általános emberi műveltség kérdéseit iránt érdeklődnek, s akik emellett a legmagyarabb városnak és környékének megismerésével a nyár egy részét kellemes s hasznos nyaralással akarják eltölteni. A tanfolyamokat külföldiek is nagy számmal látogatják, az előadások a szükségesnek megfelelően német, francia, olasz, esetleg angol nyelven folynak, ezekből a nyelvekből kiváló szakemberek nyelvtanfolyamokat is rendeznek. Hangversenyek, nagyrétékű kirándulások, sportolás és fürdőzés teszik változatosá a hallgatók szórakozását. Mind az utazás, mind az ellátás tekintetében nagy kedvezményeket fognak élvezni a résztvevők. A tanfolyamok július 20-án kezdődnek. Minden kérdésre vonatkozólag készséggel ad felvilágosítást a Nyári Egyetem igazgatósága (Debrecen, Egyetemi könyvtár 53. postafiók.)

Abdul Kadir herceg afférja második feleségével. Abdul Hamid néhai török szultán fia, Abdul Kadir herceg személye már többször foglalkoztatta a budapesti hatóságokat. A török herceg annak idején sokat beszélgetett magáról, amikor első feleségével, Medjidje hercegnővel voltak családi viszállyai a gyermekei miatt. Most a második felesége, Mezzie Sfelet hercegnő tereli rá a figyelmet Abdul Kadirra, aki jelenleg az Ó-ucca egy kétszobás lakásában gondol vissza családjára hajdani fényére és hatalmára. Mezzie Sfelet hercegnő ugyanis szakított az urával és különváltan él tőle. A herceg most a rendőrséghez fordult, ahol azonban közölték vele, hogy a felesége nagykorú, azt tesz, amit akar. A török szultán fiának második felesége, egy szép szőke asszony, most csak azt várja, hogy a leánya, aki szanatóriumban fekszik, felépüljön, azután bucsút mond Magyarországnak.

KÖZGAZDASÁG

A hurkatöltő

kétségtelenül egyike a legcélszerűbb és leghasznosabb háztartási eszközöknek. Előnyös tulajdonságai szerezték meg számára azt a kivételes népszerűséget, mely otthonossá teszi minden háztartásban, ahol csak méltányolni tudják az ingyenmesterség csodálatraméltó remekeit: a tüdős, májas- és véreshurkák izharmóniáit. Persze, a hurkatöltő csak disznóölések alkalmával lép akcióba. Szürke hétköznapokon viszont „üzemen kívüli állapotban” terpeszkedik a családi tűzhelyek tiszta falán őt megillető díshely központjában, fényesre smirglizett, szidolozott, sőt konyhaművészeti „pettyegtetésekkel” kiteremtettélt előkelőségével hirdelve és ígérve megújuló lakomák inycsiklandozó gyönyöreit.

A hurkatöltőkkel ez idő szerint nincsen is baj. Dolgoznak, ha kell és — pihennek, ha gépi erejük felhasználását nem kívánja az az érdek, melynek szolgálatára rendelve vannak. Mi történnék azonban, ha egyszer arra a gondolatra eszmélne rá a hurkatöltő-tulajdonosok termelési szempontból előnyös helyzetben levő népes társadalmá, hogy a mai naptól kezdve nem marad a „passzivitás” áldatlan területén, hanem százszázalék erejéig kihasználja a birtokában lévő termelési tényező — a hurkatöltő, a gép, a „Töke” — virtualitását és a „többtermelés” jelszavát írva zászlójára, éjjel-nappal, derűre-borúra hurkát fog termelni?

Higgyék el nekem, nyájas olvasóm, egy ilyen megmozdulás borzalmas helyzetet és iszonyu zavarokat idézne fel. Olyan tultermelés állana elő, mely veszélyeztetné elsősorban a hurka termelése és fogyasztása között annyira kívánatos harmóniát, továbbá a hurka presztízst a „gyomorotózsén”, végül pedig a súlyos gazdasági tévedésbe esett hurkatöltő-birtokos háztartások gazdasági egyensúlyát. Iszonyu fejtelenség állana elő ebből a fonák helyzetből. Kétségbeesetten kellene új fogyasztó-piacok meghódítására törekedni, hogy a „tultermelés” lecsapolható legyen. Természetesen ez sem menne könnyűszerrel, mert hiszen hurkatöltők és hurkatöltelékek a szomszédokban, sőt távolabbi területeken is bőven akadnak és senki sem oly önzetlen, vagy boldog, hogy a saját maga „hurkapolitikáját” idegen érdekeknek — akárcsak részben is — alárendelje.

A „háztartási hurkafront” válsága tehát teljessé, sőt dühöngővé válna. Kartellek, trösztök, ringek alakulnának. Néhány „hurkakirály” képtelen összegeket fordítana — a másokéba — a piaci egyeduralom megszervezésére s végül egy jótékony revolvergolyóval — a hurkatöltő „mely pontján” helyezné el az összes hatalararémműlt érdekeltségeket, melyek most már a „Hatalomtól” várnának segítyt és kibontakozást. A „Hatalom” legelső dolga az lenne, hogy nyomban felállítaná a „Disznóöltött Apródadványi Vagdaléki Tolondékok Főbizottságát.” Ez ellenőriztetné az üzemen tartható hurkatöltők számát, kontingentálná a produkálható hurkamennyiségeket és megállapítaná a forgalombahozható, márkázott minőségeket. Emellett az adókról és taxákról sem feledkeznek meg, sőt kisebb-nagyobb panamák is burjánzanának, míg végre is a „Főtöltelékellenőrzőbiztos” egy császármetszéssel kiadagolna magának néhány kis milliócskát és a „sztratoszférában” hagyódna a hurkafrontot, mely eldrvultan emésztené tovább — egészen a végkimerülésig, illetve a „hurkatöltő-géprombolás” forradalmáig.

Hát persze: mindez csak tréfa! A hurkatöltő-forradalom nem kövekezhetik be. Útját állja az a patriarkális előrelátás, amely a családi otthonok egyensúlya, boldogsága és üdve föltöltésére előrelátással őrködik. Az „iga-

zi” racionalizálás, mely a szükségletek beszerzését a fogyasztással arányba állítani akosan törekszik. A hurkatöltőtől vett példázat azonban — éppen a maga groteskségében — föltöbb alkalmas arra, hogy gondolkodásra bírjon mindenkit, aki a mai gazdasági és társadalmi helyzetet figyelemmel kíséri. Iszonyú, elkéseredett harc folyik a termelés és fogyasztás összes terein. Az elbizott „Töke” szemben áll a lealacsonyított értékű „Munká”-val. Korunk technikai és nagytőkés felkészültsége csupán egyetlen parancsot ismer, mely így hangzik:

— A gép enni kér!

Enni kér nyersanyagot, munkát, vért és életet. A gépet táplálni kell, bármi történjék is, mert „Pénz”, mert „Arany” fekszik benne s ha nincs profit — nincs társadalmi rend, nyugalom és boldogság. Igaz — mondja a Gép — az „átmeneti idők” súlyos áldozatokat kívánnak. Bizonyos disszonanciák a gazdasági rendben csakugyan észlelhetők és ezeken segíteni kell. Meg kell tehát szabadulni a tultermelés nyugútól. Ennek két módja van:

1. a leépítés, mely a fölösleges munkaerőt kiküszöböli;

2. a készletek egyrésztének megsemmisítése, mely a kínálat és kereslet közötti aránytalanságot — az árak lemorzsolódásának okát — megsemmisíti.

Mindkét módszer ragyogóan jellemző. „Leépítés” = fokozni a munkanélküliséget — a „Gép” érdekében. „Árpusztítás” = fokozni a nyomort — a „Gép” kiváltságos tulajdonosai érdekében.

És fennem hirdetik a „Gép”, a „Töke” hatalmasai a gazdasági liberalizmus: „laissez faire” elvénél egyedülüdvözítő voltát. A „verseny szabadsága” szent és sérthetetlen — szerintük. Ez az a biztos módszer, mely a világot a végromlástól óvja. Az egyéni kezdeményezés elé nem szabad akadályokat gördíteni, mert ezzel megölik a civilizációt és a kultúrát — mondják ők. Közben a kultúra sorvad és a civilizáció haldoklik.

Mi tehát bátorokunk ellenvéleményt bejelenteni! Tisztelettel adózunk az egyéni kezdeményezésnek, melynek fejlesztő, művelő és tökéletesítő képességét elismerjük. De ugytartjuk: a helytelenül felfogott gazdasági liberalizmus ma már a múlté. Napjainkban csak két iránytű vezethet a tömegboldogság egyenes útjára. Az egyik: a családi otthonok józan bölcsessége; a másik a tömegszükségletek intézményesített és céltudatos szolgálata, szemben a „Gép” tultengő, falánk önösségének gazdasági anarchiába döntő érvényesüléssel.

Ez a „hurkatöltő-probléma” gazdasági és szociális tanulsága.

(—ob—)

Franciaország visszalép az osztrák népszövetségi kölcsönakciótól

Bázelből jelentik: Franciaország váratlanul visszavonta azt az ígértét, hogy az Ausztriának engedélyezett népszövetségi kölcsönben 100 millió schillinggel résztvesz. Ennek oka valószínűleg az, hogy nem sikerült a franciáknak politikai feltételeiket keresztülvinni. Ezzel valószínűleg megbukott a kölcsön is, mert a többi államok nem hajlandók átvenni a kölcsönnek Franciaországra eső részét. Lausanneban azonban még nem ejtették el ezt a kérdést és tovább tárgyalnak az ügyről.

Ausztria közvetlenül a transzfer-moratórium küszöbén áll

Bécsből jelentik: A Stunde értesítése szerint az osztrák nemzeti bank csütörtökön, június 23-án már nem utal ki valutát a külföldi adósságok és amortizációk fizetésére. Ha Ausztria nem kap kölcsönt, az osztrák kormány transzfer-moratóriumot fog jelenteni.

SZEMLE

(Bukarest). Románia kereskedelmi mérlege az év első négy hónapjában 1 milliárd 300 millió lejes aktívával zárult. Ok: nem a fellendült kivitel, hanem a gazdasági válság által korlátozott fogyasztóképesség, mely az importárak fogyasztását — karöltve a behozatali korlátozásokkal és a devizazárlattal együtt, — igen lényegesen csökkentette.

(Kolozsvár). A vendéglőiparosokat felszólította a pénzügyi hatóság, hogy amely üzemekben zene van, azok az eddigi taxákon felül újabb évi 3500 lejes pótlilletéket fizessenek. Az összes vendéglői helyiségek tulajdonosai felháborodva tiltakoznak az új és a zenészek szempontjából különösen antiszociális pénzügyi offenzíva ellen.

(Bukarest). Románia bevetett mezőgazdasági területeinek mennyisége a következő:

	1931 vetésai ezer hektárban	1932 vetésai ezer hektárban
Buza	201.712	193.836
Rozs	19.753	14.810
Árpa	1.174.996	1.272.567
Zab	673.002	598.951
Kukorica	2.603.564	3.398.231

(Szatmár). A szatmári vámhivatalnál napok óta nem végeznek vámkezelést, mert a taxatör szabadságon van. Ilyen is lehetséges? A kereskedőknek ez a helyzet igen súlyos károkat okoz, mert áruikat elvámolás végett Nagyváradra kell viténiök. Ez is rendszer, — de milyen...?

(Budapest). Magyarországon a behozatali engedélyhez kötött áruk engedélymentes vámkezelésének határideje 21-én éjjelkor járt le. A kereskedelmi érdekeltségek egy csoportja most azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy az uton levő áruk engedélymentes behozatalára megállapított határidőt legalább tíz nappal hosszabbítsák meg.

(Győr). A bakonyi erdőtulajdonosok nagy meglepetéssel vették észre, hogy erdejükben szinte egyik napról a másikra teljesen megkopaszodnak a fák, amelyekről még a vékonyabb ágak is eltűnnek. A tüzetes vizsgálat csakhamar megállapította, hogy az ugynevezett gypócrovár támadta meg az erdőket. Ez a rovar elég ritkán fordul elő nálunk, de ha valahol jelenkezik, nagy pusztítást okoz. A hatóságok sürgős beavatkozásra készülnek a veszedelmes kártevők elpusztítására.

(Genf). A Népszövetség vezértitkársága ma eljuttatta az európai tanulmányi bizottsághoz a francia kormány közleményét, amely ismerteti azt a gabonabehozatali egyezményt, amelyet Franciaország Romániával és Jugoszláviával kötött. Ennek a behozatali egyezménynek az alapján Franciaország a jövőben egész gabonaszükségletének 10—20 százalékát ebből a két országból fogja fedezni.

ZÜRICH ZÁRLAT. Páris 20.19¹/₂, London 18.63¹/₂, Newyork 513¹/₄, Bruxelles 71.45, Milánó 26.24, Madrid 42.35, Amsterdam 207.50, Berlin 122, Wien —, Szófia 373, Prága 15.20, Varsó 57.60, Budapest —, Belgrád 900, Bukarest 305.

PIERRE LHANDÉ S. J.

KRISZTUS PÁRIS VADONÁBAN

című ragyogó könyve, amely eredeti nyelven 140 kiadást ért meg, Husz Ódön fordításában 115 leírban kapható az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában.

A lelkipásztori munka és a felebarátai tevékenység szerető evangéliuma ez a könyv, melynek hat kárhozója van.

SPORT

Románia csapata pénteken indul a Balkán-olimpiára

Temesvár. (Saját tud.) Egy hétig tartó Balkán-kupa-mérkőzések lesznek Belgrádban szombattól kezdődően egészen a következő vasárnapig. Résztvesznek a mérkőzésen: Románia, Bulgária, Görögország, Törökország és Jugoszlávia válogatottjai. A verseny favoritja Románia, amely szombaton Törökország, hétfőn pedig Görögország válogatott csapatai ellen játszik. A versenyre Románia tizenhét játékost visz ki. És pedig a Ripensia teljes csapatát, Robe és Steinbach bukaresti, Albu aradi és Kocsis, Bodola, Glanczmann nagyváradi játékosokat. A csapat pénteken indul Belgrádba Luchide és Radulescu, valamint a Ripensia vezetőinek kíséretében.

A nagybányai Trikolor sportklub zászlószentelési ünnepe

Saját tud. A helybeli Trikolor sportklub vasárnap ünnepelte öt éves fennállását, s mely alkalommal új zászlóját is felszentelte. Az ünnepek N. Antoniu ezredes védnöksége alatt folytak le. Vasárnap délelőtt a zászlót szentelték fel a görög keleti és görög katolikus templomban. Délután zenés menetben vonultak fel a klostromréti, gyönyörű fekvésű pályára, ahol athlétikai versenyek voltak. Különösen a következő eredmények érdemelnek meg nagyobb figyelmet:

100 méteres síkfutás: 1. Pap László 11 mp. 2. Rác László 11,5 mp. 3. Porán 12 mp.

Magasugrás: 1. Rác L. 176 cm. 2. Pap L. 168 cm. 3. Popescu 160 cm.

Távolugrás: 1. Pap 572 cm. 2. Porán 507 cm. 3. Chiorosan 495 cm.

Hét órákor futball mérkőzés volt, s ami igen nagy meglepetést hozott. A kolozsvári Románia mérte össze erejét a Trikolor szintén jóképességű csapatával. A meccs, amit több, mint háromezer ember drukolt végig, a Trikolor győzelmével végződött 3:2 arányban. Félidő 2:1 volt. Megjegyezzük, hogy a kolozsvári csapat komplett felállításban jött le. Hétfő a CSB csapatával találkozott a vendégcsapat, de most már több szerencsével küzdött, s 3:1 arányban legyőzte ellenfelét.

Összeállították a nemzeti bajnokságban résztvevő egyesületek két csoportját. A központi szövetség az eredeti kidolgozott tervek alapján összeállította a nemzeti bajnokság sorsolási csoportját. A csoportok így festenek: A) csoport: Ripensia (Temesvár), UDR (Resica), Gloria CFR (Arad), Crisana (Oradea), Romania (Kolozsvár), Soimi (Szeben), CFR (Bukarest), Tricolor (Ploesti). B) csoport: Universitatea (Kolozsvár), Nagyvárad Atléteikai Club, TMTE (Temesvár), AMTE (Arad), Mures (Marosvásárhely), Venus (Bukarest), Brassovia (Brassó).

Nincs favoritja az 1500 méteres uszásnak a losangelesi olimpiáson. Az 1500 méteres uszás olimpiai bajnoksága Párisban és Amsterdamban párharcként dőlt el a finisben. Los Angelesben ez a helyzet előreláthatólag gyökeresen megváltozik. Egy sereg egyforma képességű úszó vonul fel, akik között szintén a finisben dől el, habár ezúttal a hatos döntő csaknem minden résztvevője egyenlő eséllyel áll a starthoz. Ha az eddig elért legjobb eredményeket vesszük figyelembe, úgy a döntőnek következők lesznek a résztvevői: Makino, Takemura, Clarence vagy Buster Grabbe, Majola Kalili, Charlton és Tavis.

Uj világrekord 4-szer 100 méteres stafétában. Hessen — Preuszen — Cassel egyesületeinek atlétikai versenyén a 4-szer 100 méteres staféta futást új világrekord alatt nyerte a Körning—Lamers—Borkmayer—Jonáth összeállítású csapat. A győztes staféta ideje 40.6 másodperc. Az eddigi világrekord 40.8 másodperc.

Ripensia—TMTE—Kinizsi komb. 2:1 (0:0). Temesváros hétfőn játszott a Ripensia a TMTE és Kinizsi kombinálttal. A nívós mérkőzést a Ripensia nyerte.

Tenniszickek és hurozás! Footballfelszerelések!

Lerakat:

Schuster Emil sportüzletben Cluj. Arjegyék ingyen!

SZÍNHÁZ

TETŐ NÉLKÜLI NYÁRI SZÍNHÁZ TEMESVÁR. Temesvár. Saját tud. A gyárvárosi nyári színházban most Jódy Károly társulata játszik. Igaz, hogy a régi nyári szinkörből nem maradt meg csak a színpad és a teljesen tetőnélküli padsorok, de a közönség ragaszkodó szeretete és a színészgárda lelkes igyekezete elfeledtetik ezt a szépséghibát. Szerdán este a „Fehér orchideák” című operette került előadásra Bartók Juci primadonna és Nemere Imre énekes bonviván bemutatkozásával. Csütörtökön Nadányi Imre vendégszereplésével a Bosszu Istene című 3 felvonásos dráma kerül bemutatásra Tóth Böske, Joó Rózi, Kürthy Károly, Hegyesi felléptével. Szombaton és vasárnap a „Fizessen elő” című 3 felvonásos revüoperette kerül színre Jódy Károly felléptével.

A BUDAPESTI VIGSZÍNHÁZ EGYÜTTESE ARADON. A budapesti Vigszínház együttese, amelynek tagjai között vannak Törzs Jenő, Makay Margit, Rajnai Gábor, Hegedüs Tibor és mások, a magyar színpadikultura legjelesebb alakjai, csütörtökön és pénteken Temesváron vendégszerepelnek, ahol Sommerset Maugham „Ne váljunk el” című kitűnő vígjátékát mutatják be. Temesvárról pénteken éjjel Aradra megy az együttes, ahol szintén két napig, szombaton és vasárnap fognak játszani. Aradról valószínűleg Nagyváradra és Kolozsvárra megy a Vigszínház erdélyi turnézó társulata.

HETI MUSOR:

Nagyvárad

Csütörtöktől kezdve: *A győzelmes karaván.* Arlan Richterrel és Fay Wrayvel a főszerepekben.

Jön Lavrance Tibbet éneklő filmje: *A kétvilág szerelmese.*

Kolozsvár

Csütörtök: *Steinhardt-társulat vendégjátéka*

Brassó

Pénteken este 9 órákor: *János vitéz.* Rendkívül olcsó helyárakkal.

Szombaton este 9 órákor: *Fehér ló.* Főszerepekben: Neményi Lili, Kiss Manyi, Miklóssy Margit, Putnik, Ihász, Selmezy, Leövey, Réthely. Legdrágább hely 65 lej.

Nagybánya

Csütörtök: Gorkij Maxim: *Éjjeli menedékhely.* (Lisztay József 25 éves színművész jubileuma.)

Bosszut áll az élet

Paul Bourget regénye.

Kováts, S. János fordítása

10.

Pár perc múlva lovon ültem és katonáim kíséretében nekivágtam a hegyek közt kigyózó utannak. Amint az első fennsíkra értem, visszapillantottam az ódon városra, amelyből kimagasodott a székesegyház. A városra, ahol rövid félóra alatt az imént játszódtam le életem drámájának legkomolyabb jelenete. Az a villámszerű gyorsaság egyszerre különös érzést keltett föl bennem. Ezt most is, miközben neked elmondom a szakítást, megrendítő-gyorsasággal szenvedek át újra: mintha ismét átélném a szakítás szinte valószínűtlen részleteit. Elhiszed-e, hogy, mikor a háborúban szétrobbantak a fejünk fölött a srapszelek, önkéntelen eszmétársulással a srapszelek váratlan szétpattanását annak a reggelnek a kirobbanásával hasonlítottam össze.

Mindazok a gondolatok, amelyek évek során át felhalmozódtak eszemben, mintegy kiválódtak abban az elhatározásban, amelyre egy éjszaka jutottam, hogy t. i. „állom a szerződést.” Igen — visszatérek e szóra — állom a szerződést, amelyet nemcsak Denise-zel kötöttem, hanem saját magammal, lelkiismeretemmel és elméletemmel is. De az elmélet, a tan, nem azonos a természettel. Nyomban megéreztem, hogy a természet a város láttára fellázad bennem. Egyik házában lakik még az a nő, akit szerettem. Már-már arra bírt valami, hogy fordítsam vissza lovamat a város felé és adjam át a kíséretemben levő hadnagyoknak embereimet, hadd vezesse őket a táborig, ahol majd csatlakozom hozzájuk. Legott

eszembe ötlött egyik háborús élményem. Emlékszel-e, hogy sokszor láttunk katonákat, akik hősiiesen álltak a gáton; mikor azonban elmult a veszély, odalett a bátorságuk, úgyhogy elakartak szökni? Mihelyt elhagyták a harc vonalat, a szégyen erőt vett gyengeségükön és visszatértek a zászló alá. Engem is elfogott a szégyen abban a pillanatban, hogy olyasmit követek el, ami megtagadása volna legjobb tulajdonságomnak. A tábor felé fordítottam a lovamat és meggyorsítottam a csapatot. Az áldozat bevégeztetett.

VI.

Amikor visszatértem a ***-i táborból, hevesen vert a szívem arra a gondolatra, hátha meggondolta magát Denise, magába szállt és átlátván nemeslelkűségemet, kételkedni kezdett Félix iránti érzelmében. A kért táviratot csakugyan megkaptam. De mit nekem! Megesik mégis, hogy azt hisszük: szeretünk akkor, mikor nem szeretünk. Hirtelen villanás támad szívünkben és ettől a káprázattól megdöbbenve ébredünk fel; de már akkor, amikor jóvá nem tehető az elkövetett tett. Nem kétlem, hogy Denise-re nézve is ez az eset áll. Otthonunkban készültem találni és hallani tőle a kijelentést:

— Csalódtam. Nem szeretem Félixet. Téged szeretlek. Ne eressz el!

Csak föl kellett bontanom a házmaster-nél nevemre hagyott levelet, hogy rájójjak gondolatom helytelen-voltára. Megerősítette benne táviratát és szabatosan elmondta, hogy minden úgy történt, ahogy kívántam: Ő haza utazott a szülei udvarházába, hogy Félix — csak úgy nevezte: „a férfi, tudod, ki” — szintén elutazott és úgy fogja intézni a dolgai, hogy többé ne térjen vissza abba a városba, ahol én voltam. Forrón megköszönte velem

szemben való nemeslelkűségemet és teljes megadással az én akaratomra bízta jövő viszonyainak rendezését. Hogy teljesen ura volt magának, mikor ezt a levelet írta, arról határozott, kerekded és szokása szerint helyes betűi tanuskodtak. Lehetett-e okom panaszra? Nem pontosan aszerint járt-e el, amint óhajtottam? Mindamellet nem hiszem, hogy valaha a kétségbeesés válságosabb fájdalommal estem volna át, mint akkor amikor beléptem a lakásba, — a mienkbe! — amelyben minden bútor az ő jelenlétére emlékeztetett. Azt szintén említette a levélben, hogy nem vitte magával szobalányát, hadd legyen segítségemre, rendbe szednem az ő holmiját és ne hogy menekülésem magyarázzák elutazását. Reám bízta az összes anyagi és erkölcsi részletkérdéseket, csak annyit jelentett ki, utasításom szerint, hogy távirat hívja beteg anyjához.

Amint engem ismersz, bizonyára kitalálok, mennyire nem igyekeztem megtudni, milyen gondolatok járhattak a szolgáló fejében, akinek tüstént segítettem összecsomagolni az asszonya ruháit, fehérneműit. Csak annyit mondtam, hogy rövidesen alighanem magam is otthagynom a várost. Azon voltam, hogy álmomom otthagyasának és cseréjének hire gyorsan szétmenjen, mielőtt kértem volna, amit egyébként még akkor reggel meg is tettem. Az ezredesnél e célból tett látogatásommal, a lakásban adott megbízásokkal, a lakanyabeli kötelas vittekkkel telt el az első nap, amely méltó és esendes bánattal fejeződött volna be, ha magános esti étkezésem közben nem kapok postán egy névtelen levelet, amelynek a szavai oly élénken maradtak meg emlékezetemben, mintha most is előttem volna az a gyalázatos papíros. Így szólt a levél:

(Folyt. köv.)

FIATALOK

Rovatvezető:
BÉLTEKY LÁSZLÓ

A nagyváradi Kolping-nap

uj határállomást jelent Erdély katolikus ifjúsági életében. Összegyülekezni láttunk közel négyszáz dolgozó ifjút. Kereskedési alkalmozottakat, ipari dolgozókat és földműveseket. Az egy és ugyanazon érdekeltégük ugyanolyan társadalmi elbánásban részesülők közösségének nagy megmozdulása volt ez a Kolping-nap. Megvalósulni láttuk a Quadragesimo Anno körlevél nagy kívánságát: „az első és közvetlen apostolok a munkásság közt munkások legyenek, az iparos- és kereskedővilág apostolai is ebből a világból nőjjenek ki.” Örömmel tapasztaltuk, hogy ezek a laikus munkásapostolok az „alkalmas kiművelés és megnevelés” útján vannak és mindinkább mélyül bennük a körlevél igaz követelése: „akik a szocialisták közt apostolok akarnak lenni, azoknak az egész és teljes keresztény igazságot nyilant és becsületesen kell vallaniok és feles igazságokkal nem szabad kacérkodniok.” Kivált és főként ezen igazságok megvalósulásának közvetlen meglátásáért tartottuk szükségesnek, hogy a katolikus főiskolások képviselőiben a Kolping-napon résztvegyünk. Amellett, hogy *sietünk bizonyítani azt is, hogy mi: a szociális beállítottságu új középosztály fiataljai az osztályok összefogásának szükségességét nemcsak jelszavazzuk, de cselekedjük is.*

Venczel József.

A falumunka új iránya

E hasábjakon mindig hangsúlyoztuk, hogy a falumunkának felismerhetetlenül az a célja, hogy a középosztályt és a falu dolgozó embereit egymáshoz közelebb hozza. A falumunka ily felfogásában rögtön érthetővé válik a középosztályú ifjúság nyilvánvaló osztály-törekvése (közlekedési szándéka) s hasonlóképpen a falu fiatalságának az előnyök fel nem ismeréséből származó merev és elzárkózott álláspontja.

E látszólagos ellentétek jelensége azonban nem követel meg semmiféle mélyebb szociológiai magyarázatot. Mert tisztára a fentálló osztályprobléma megoldási kísérleteinek elhibázott módszeréből ered. Mindannyian tudjuk, hogy a város fáklás-menete a falu ablakai alatt sokszor és legtöbbször véget ért a felülről leereszkedés kinyilvánításával s a tanítás és bölcs szavak hangoztatásával. A jó falu pedig kiült az ablakba s nagyokat mulatott a bohó ur-féle akarásokon. De a belátás végre hirdetni kezdi azt, hogy mindez soha célhoz nem vezethet, mert az eredményesség mindeklőtti és első feltétele az, hogy a falu is előre jöjjön a félúton. Ez a felismerés termelte ki azt a pályázatot, melyet a Nemzeti Radikálisok lapja: a Bajcsi Zsilinszky Endre szerkesztésében megjelenő budapesti Szabadság (volt Előrs) hirdet mégpedig a falu fiatalsága számára.

S ez a pályázat azt akarja, hogy a falu fiataljai „írják le életüket, sorsukat, azt, hogy mit kapnak az iskolától és mit szeretnének olvasni? Írják le, hogy a magyar életet, a jövőt, mint látják, hogy mit kívánnak, mit követelnek, a falu és a magyar parasztság számára? Tudassák, hogy milyen viszonyban vannak a falu értelmiségével, kaptak-e tőlük valamit? Mondják el, hogyan tekintenek a városi életre, mit kívánnak a magyar városostól? Egyszóval öntsék ki a lelküket fenntartás nélkül, ismerni akarjuk őket, hogyha az életben sor kerül rá, a legtöbbet és a legjobbat tudjuk nekik adni.”

E törekvéssel kapcsolatban csak azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy ez a friss és életrevaló gondolat nehogy a többi reform-ésszme szomorú sorsára jusson.

Az Új Élet az erdélyi ifjú katolicizmusról

A szlovenszkói Prohászka Kör kitűnően szerkesztett folyóirata, az Új Élet nyári száma a napokban jelent meg. Ez a szám határozott bizonyítéka az ifjú katolicizmus lendülő erőinek. Mindegyre gyarapodó szempontok, állandó fejlődés és emelkedés jelzi e lap útját.

Nyolcvan oldalra terjedő, gazdag anyagából hozzánk legközelebb áll az erdélyi katolicizmusról adott helyzetkép, amely ismételt bizonyosságát nyújtja annak, hogy a szlovenszkói magyar ifjúság állandó érdeklődéssel fordul az erdélyi kisebbségi sorsban élő magyarság felé. Amint nem hagyja említetlenül az ifjú katolicizmus eszméinek a mi köreinkben való terjedését, sőt az Erdélyi Tudósító fiatalok számának megjelenése alkalmából üdvözlét küldi Erdélynek:

Üdvözlét Erdélynek: Pünkösdre hozta a posta s mi pünkösdi szeretettel fogadtuk az Erdélyi Tudósító fiatalok füzétét. Ugyanazok az eszmék, ugyanaz a lelkesedés és ugyanaz a fiatalos hit lobog ki belőle, mely nálunk az Új Életet és Budapesten a Korunk Szavát teremtette meg. Az ifjú katolicizmus mozgalmának új, harcos csoportja sorakozott föl benne és mögötte s mi örömmel köszöntjük az új fegyvertársakat. Mindig szeretettel figyeltük erdélyi testvéreinknek a közös kisebbségi sorsban vívott nehéz életküzdelmét s midőn a közös világnézeti alapot is megtaláltuk, hisszük,

hogy a közös célkitűzésekre együttes erővel vonulhatunk fel.

Az egész szlovenszkói magyar-katolikus ifjúság üdvözlétét küldjük felétek, kiket a földrajzi távolságok ellenére is közel hozott hozzánk közös hitünk és a közös kisebbségi sors. Meghatottsággal nézzük, miként enged meg az Ur kegyelme, hogy egyeszedesedjék az a gyűrű, mely minket az ifjú katolicizmus katonáit, tollforgatóit összetart. A Ti megmozdulásokban is biztató jelét látjuk, hogy helyesúton haladunk!

Erdélyi barátaink! További jó munkát!
Az ÚJ ÉLET

A lap szemle rovatában pedig a fiatalok számáról ezeket olvassuk:

... A külön szám a legaktuálisabb problémákat tárgyalja mindenütt a szociális és haladó szempontok kidomborításával. Katolikus szempontból biztató jel az ifjú katolicizmus újabb térhódítása, nemzeti szempontból pedig apologia mellettünk: A nemzeti kultúregység nem mindig ott kovcsolódik, ahol az egységet egyesek kisajátítják maguknak, hanem ahol a közös etikai és világnemzeti alap hozza össze a nemzet munkában görnyedő tagjait.

Jóérzéssel töltött el, hogy a fiatalok számára Budapesten is fölfigyelték. Ugyanis az ifjú katolicizmus két magyar folyóiratáról írott cikkét a Korunk Szava belső borítékclapján teljes egészében leközi.

PÁLYÁZÁTEL

A hivatás-szervezetek (Új-rendiség)

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya pályázatot hirdet „A hivatásszervezetek. (Új-rendiség)” címmel.

A pályázat díja: 5000 lej, mely a bírálóbizottság véleményére legelőjebb három részre osztható.

A bírálóbizottság tagjai: Dr Barát Béla teológiai tanár, dr Czumbel Lajos nagybányai plebános és Erdős Aladár mérnök, Nagyvárad.

A pályázat határideje: 1932 december 31. Benyújtandó: a Szakosztály főtáskájánál (Cluj-Kolozsvár, Strada Universităţii Egyetem ucca 10.)

Feltételek: A tétel a „Quadragesimo anno” alapján dolgozandó ki a következő szempontok szerint:

1. a hivatásszervezkedés mennyiben fekszik a katolikus gondolat és a történelmi (társadalmi) fejlődés irányában;
2. mennyiben ad kielégítő megoldást a liberális kapitalista és a marx kommunista társadalomszemlélettel szemben;
3. mennyiben érinti az állam mai fogalmát a hivatásszervezetek autonómiája.

Pályázhat minden katolikus főiskolai hallgató.

Felhasználható forrásmunkák: P. Csávossy cikkei és füzetei. Mihelics Vid: „A modern állam” című könyve, az Erdélyi Tudósító, Korunk Szava, Új Élet társadalomszemléleti cikkei. Forrásmunkák iránt érdeklődni lehet a bírálóbizottság tagjainál és a Szakosztály ügyvezető elnökénél.

A pályamunka jellegű levél kíséretében, olvasható aláírással és a lap egyik oldalán irandó. Terjedelme nincs korlátozva. A jutalomnyertes munka, vagy munkák fölött a Szakosztály szabadon rendelkezik, esetleg kiadásukról is gondoskodik.

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya.

Egyetemre és főiskolákra készülő fiatalok!

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya szükségesnek és nélkülözhetetlennek látja, hogy a kolozsvári egyetemre és főiskolákra készülő fiataloknak a beiratkozás és elhelyezkedés kérdésében tájékoztatással szolgálatára álljon.

Eppen ezért a Szakosztály főtáskájára a nyár folyamán az érdeklődőknek rendelkezésére áll. Válaszbélyeges megkeresésre szívesen válaszol. (Cím: Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztályának főtáskájára. Cluj-Kolozsvár, Str. Universităţii (Egyetem-u.) 10.)

Október hó elsejétől kezdve pedig a szakosztály tudakozódó irodát nyit, ahol szóbeli felvilágosításokat ad. (Az iroda helye: Egyetem-ucca 10. Báthory-Apor Szeminárium. I. emelet 15. terme).

A kolozsvári katolikus főiskolai ifjúság pályázata a középiskolások számára

A kolozsvári kat. főiskolások szakosztálya a Jóbarát juniusi számában közvetlen hangú felhívással fordult a középiskolai ifjúsághoz s az összefogás és az együttműködés szükségességét hangoztatta.

Az együttműködés első megmozdulásaként pedig pályázatot tűzött ki a középiskolai ifjúság számára. A pályázat: szociológiai pályázat. Ezzel a főiskolai ifjúság azt szeretné elérni, hogy *minden egyes pályázó tegye meg a maga legközvetlenebb vallomását, hogy és miként látja a mai társadalmi bajok képét, okait és kivezető útját.*

A pályázat címe: *Milyen szociális munkát végeztem, vagy milyen szociális munkát kísérttem figyelemmel és milyen szociális feladatokat látok?*

A pályázat feltételei megtalálhatók a Jóbarát juniusi számában. Pályadíj: 1000 lej.

SPORT

Románia csapata pénteken indul a Balkán-olimpiára

Temesvár. (Saját tud.) Egy hétig tartó Balkán-kupa-mérkőzések lesznek Belgrádban szombattól kezdődően egészen a következő vasárnapig. Résztvesznek a mérkőzésen: Románia, Bulgária, Görögország, Törökország és Jugoszlávia válogatottjai. A verseny favoritja Románia, amely szombaton Törökország, hétfőn pedig Görögország válogatott csapatai ellen játszik. A versenyre Románia tizenhét játékost visz ki. És pedig a Ripensia teljes csapatát, Robe és Steinbach bukaresti, Albu aradi és Kocsis, Bodola, Glanczmann nagyváradi játékosokat. A csapat pénteken indul Belgrádba Luchide és Radulescu, valamint a Ripensia vezetőinek kíséretében.

A nagybányai Triolor sportklub zászlószentelési ünnepe

Saját tud. A helybeli Triolor sportklub vasárnap ünnepelte öt éves fennállását, s mely alkalommal új zászlóját is felszentelte. Az ünnepek N. Antoniu ezredes védnöksége alatt folytak le. Vasárnap délelőtt a zászlót szentelték fel a görög keleti és görög katolikus templomban. Délután zenés menetben vonultak fel a klastromréti, gyönyörű fekvésű pályára, ahol athlétikai versenyek voltak. Különösen a következő eredmények érdemelnek meg nagyobb figyelmet:

100 méteres síkfutás: 1. Pap László 11 mp. 2. Rác László 11,5 mp. 3. Porán 12 mp.

Magasugrás: 1. Rác L. 176 cm. 2. Pap L. 168 cm. 3. Popescu 160 cm.

Távolugrás: 1. Pap 572 cm. 2. Porán 507 cm. 3. Chiorosan 495 cm.

Hét órákor futball mérkőzés volt, s ami igen nagy meglepetést hozott. A kolozsvári Románia mérte össze erejét a Triolor szintén jóképességű csapatával. A meccs, amit több, mint háromezer ember drukolt végig, a Triolor győzelmével végződött 3:2 arányban. Féldió 2:1 volt. Megjegyezzük, hogy a kolozsvári csapat komplett felállításban jött le. Hétfő a CSB csapatával találkozott a vendégcsapat, de most már több szerencsével küzdött, s 3:1 arányban legyőzte ellenfelét.

Összeállították a nemzeti bajnokságban résztvevő egyesületek két csoportját. A központi szövetség az eredeti kidolgozott tervek alapján összeállította a nemzeti bajnokság sorsolási csoportját. A csoportok így festenek: A) csoport: Ripensia (Temesvár), UDR (Resica), Gloria CFR (Arad), Crisana (Oradea), Romania (Kolozsvár), Soimi (Szeben), CFR (Bukarest), Tricolor (Ploesti). B) csoport: Universitatea (Kolozsvár), Nagyvárad Atléteikai Club, TMTE (Temesvár), AMTE (Arad), Mures (Marosvásárhely), Venus (Bukarest), Brassovia (Brassó).

Nincs favoritja az 1500 méteres uszásnak a losangelesi olimpiáson. Az 1500 méteres uszás olimpiai bajnoksága Párisban és Amsterdamban párharcként dőlt el a finisben. Los Angelesben ez a helyzet előreláthatólag gyökeresen megváltozik. Egy sereg egyforma képességű úszó vonul fel, akik között szintén a finisben dől el, habár ezúttal a hatos döntő csaknem minden résztvevője egyenlő eséllyel áll a starthoz. Ha az eddig elért legjobb eredményeket vesszük figyelembe, úgy a döntőnek következők lesznek a résztvevői: Makino, Takemura, Clarence vagy Buster Grabbe, Majola Kalili, Charlton és Tavis.

Új világrekord 4-szer 100 méteres stafétában. Hessen — Preuszen — Cassel egyesületeinek atlétikai versenyén a 4-szer 100 méteres staféta futást új világrekord alatt nyerte a Körning—Lamers—Borkmayer—Jonáth összeállítási csapat. A győztes staféta ideje 40.6 másodperc. Az eddigi világrekord 40.8 másodperc.

Ripensia—TMTE—Kinizsi komb. 2:1 (0:0). Temesváros hétfőn játszott a Ripensia a TMTE és Kinizsi kombinálttal. A nivós mérkőzést a Ripensia nyerte.

Tennisz cikkek és hurozás!
Footballleiszerelések!

Lerakat:

Schuster Emil sportüzletben
Cluj. Arjegyzék ingyen!

SZÍNHÁZ

TETŐ NÉLKÜLI NYÁRI SZÍNHÁZ TEMESVÁRON. Temesvár. Saját tud. A gyírvárosi nyári színházban most Jódy Károly társulata játszik. Igaz, hogy a régi nyári szinkörből nem maradt meg csak a színpad és a teljesen tetőnélküli padosorok, de a közönség ragaszkodó szeretete és a színészgárda lelkes igyekezete elfeledtetik ezt a szépséghibát. Szerdán este a „Fehér orchideák” című operette került előadásra Bartók Juci primadonna és Nemere Imre énekes bonviván bemutatkozásával. Csütörtökön Nadányi Imre vendégszereplésével a *Bosszu Istene* című 3 felvonásos dráma kerül bemutatásra Tóth Böske, Joó Rózi, Kürthy Károly, Hegyesi felléptével. Szombaton és vasárnap a „Fizessen elő” című 3 felvonásos revüoperette kerül színre Jódy Károly felléptével.

A BUDAPESTI VIGSZÍNHÁZ EGYÜTTESE ARADON. A budapesti Vigszínház együttese, amelynek tagjai között vannak Törzs Jenő, Makay Margit, Rajnai Gábor, Hegedüs Tibor és mások, a magyar színpadikultura legjelesebb alakjai, csütörtökön és pénteken Temesváron vendégszerepelnek, ahol Sommerset Maugham „Ne váljunk el” című kitűnő vígjátékát mutatják be. Temesvárról pénteken éjjel Aradra megy az együttes, ahol szintén két napig, szombaton és vasárnap fognak játszani. Aradról valószínűleg Nagyváradra és Kolozsvárra megy a Vigszínház erdélyi turnézó társulata.

HETI MUSOR:

Nagyvárad

Csütörtöktől kezdve: *A győzelmes karaván.* Arlan Richterrel és Fay Wrayval a főszerepekben. Jön Lavrance Tibbet éneklő filmje: *A kétórág szerelmese.*

Kolozsvár

Csütörtök: *Steinhardt-társulat vendégjátéka*

Brassó

Pénteken este 9 órákor: *János vitéz.* Rendkívül olcsó helyárakkal.

Szombaton este 9 órákor: *Fehér ló.* Főszerepekben: Neményi Lili, Kiss Manyi, Miklóssy Margit, Putnik, Ihász, Selmecey, Leövey, Réthely, Legdrágább hely 65 lej.

Nagybánya

Csütörtök: Gorkij Maxim: *Éjjeli menedékhely.* (Lisztay József 25 éves színművész jubileuma.)

Bosszut áll az élet

Paul Bourget regénye. Kováts. S. János fordítása

Pár perc mulva lovon ültem és katonáim kíséretében nekivágtam a hegyek közt kigyózó utamnak. Amint az első fennsíkra értem, visszapillantottam az ódon városra, amelyből kimagasodott a székesegyház. A városra, ahol rövid félóra alatt az imént játszódtam le életem drámájának legkomolyabb jelenete. Az a villámszerű gyorsaság egyszerre különös érzést keltett föl bennem. Ezt most is, miközben neked elmondom a szakítást, megrendítő-gyorsasággal szenvedek át újra: mintha ismét átéltem a szakítás szinte valószínűtlen részleteit. Elhiszed-e, hogy, mikor a háborúban szétrobbantak a fejünk fölött a srapszelek, önkéntelen eszmetársulással a srapszelek váratlan szétpattanását annak a reggelnek a kirobbanásával hasonlítottam össze.

Mindazok a gondolatok, amelyek évek során át felhalmozódtak eszemben, mintegy kiválódtak abban az elhatározásban, amelyre egy éjszaka jutottam, hogy t. i. „állom a szerződést.” Igen — visszatérek e szóra — állom a szerződést, amelyet nemcsak Denise-zel kötöttem, hanem saját magammal, lelkiismeretemmel és elméletemmel is. De az elmélet, a tan, nem azonos a természettel. Nyomban megéreztem, hogy a természet a város láttára fellázad bennem. Egyik házában lakik még az a nő, akit szerettem. Már-már arra birt valami, hogy fordítsam vissza lovamat a város felé és adjam át a kíséretemben levő hadnagyoknak embereimet, hadd vezesse őket a táborig, ahol majd csatlakozom hozzájuk. Legott

eszembe ötlött egyik háborús élményem. Emlékszel-e, hogy sokszor láttunk katonákat, akik hősiiesen álltak a gáton; mikor azonban elmult a veszély, odalett a bátorságuk, úgyhogy elakartak szokni? Mihelyt elhagyták a narcvonalat, a szegény erőt vett gyengeségükön és visszatértek a zászló alá. Engem is elfogott a szegény abban a pillanatban, hogy olyasmit követek el, ami megtagadása volna legjobb tulajdonságomnak. A tábor felé fordítottam a lovamat és meggyorsítottam a csapatot. Az áldozat bevégeztetett.

VI.

Amikor visszatértem a ***-i táborból, hevesen vert a szívem arra a gondolatra, hátha meggondolta magát Denise, magába szállt és átlátván nemeslelkűségemet, kételkedni kezdett Félix iránti érzelmében. A kért táviratot csakugyan megkaptam. De mit nekem! Megesik mégis, hogy azt hisszük: szeretünk akkor, mikor nem szeretünk. Hirtelen villanás támad szívünkben és ettől a káprázattól megdöbbenve ébredünk fel; de már akkor, amikor jóvá nem tehető az elkövetett tett. Nem kétlem, hogy Denise-re nézve is ez az eset áll. Otthonunkban készültem találni és hallani tőle a kijelentést:

— Csalódtam. Nem szeretem Félixet. Téged szeretlek. Ne eressz el!

Csak föl kellett bontanom a házmester-nél nevre hagyott levelet, hogy rájójjak gondolatom helytelen-voltára. Megerősítette benne táviratát és szabatosan elmondta, hogy minden úgy történt, ahogy kívántam: Ó haza utazott a szülei udvarházába, hogy Félix — csak úgy nevezte: „a férfi, tudod, ki”, — szintén elutazott és úgy fogja intézni a dolgait, hogy többé ne térjen vissza abba a városba, ahol én voltam. Forrón megköszönte vele

szemben való nemeslelkűségemet és teljes megadással az én akaratomra bizta jövő viszonyainak rendezését. Hogy teljesen ura volt magának, mikor ezt a levelet írta, arról határozott, kerekded és szokása szerint helyes betűi tanuskodtak. Lehetett-e okom panasza? Nem pontosan aszerint járt-e el, amint óhajtottam? Mindamellet nem hiszem, hogy valaha a kétségbeesés válságosabb fájalmán estem volna át, mint akkor amikor beleptem a lakásba, — a mienkbe! — amelyben minden bitor az ő jelenlétére emlékeztetett. Azt szintén említette a levélben, hogy nem vitte magával szobalányát, hadd legyen segítségemre, rendbe szednem az ő holmiját és ne hogy menekülésem magyarazzák elutazását. Reám bízta az összes anyagi és erkölcsi részletkérdéseket, csak annyit jelentett ki, utasításom szerint, hogy távirat hívja beteg anyjához.

Amint engem ismersz, bizonyára kitalálsz, mennyire nem igyekeztem megtudni, milyen gondolatok járhattak a szolgáló fejében, akinek tüstént segitettem összezsomagolni az asszonya ruháit, fehérneműit. Csak annyit mondtam, hogy rövidesen alighanem magam is otthagynom a várost. Azon voltam, hogy álmomom otthagyasának és cseréjének híre gyorsan szétmenjen, mielőtt kértem volna, amit egyébként még akkor reggel meg is tettem. Az ezredesnél e célból tett látogatásommal, a lakásban adott megbízásokkal, a lakatanyabeli köteles vizitekkel telt el az első nap, amely méltó és csendes bánattal fejeződött volna be, ha magános esti étkezésem közben nem kapok postán egy névtelen levelet, amelynek a szavai oly élénken maradtak meg emlékezetemben, mintha most is előttem volna az a gyalázatos papiros. Így szól a levél:

(Folyt. köv.)

FIATALOK

Rovatvezető:
BÉLTEKY LÁSZLÓ

A nagyváradi Kolping-nap

uj határállomást jelent Erdély katolikus ifjúsági életében. Összegyülekezni láttunk közel négyszáz dolgozó ifjút. Kereskedési alkalmazottakat, ipari dolgozókat és földműveseket. Az egy és ugyanazon érdekeltégük ugyanolyan társadalmi elbánásban részesülők közösségének nagy megmozdulása volt ez a Kolping-nap. Megvalósulni láttuk a Quadragesimo Anno körlevél nagy kívánságát: „az első és közvetlen apostolok a munkásság közt munkások legyenek, az iparos- és kereskedővilág apostolai is ebből a világból nőjjenek ki.” Örömmel tapasztaltuk, hogy ezek a laikus munkásapostolok az „alkalmas kiművelés és megnevelés” útján vannak és mindinkább mélyül bennük a körlevél igaz követelése: „akik a szocialisták közt apostolok akarnak lenni, azoknak az egész és teljes keresztény igazságot nyíltan és becsületesen kell vallaniok és feles igazságokkal nem szabad kacérkodniok.” Kivált és főként ezen igazságok megvalósulásának közvetlen meglátásáért tartottuk szükségesnek, hogy a katolikus főiskolások képviselőiben a Kolping-napon résztvegyünk. Amellett, hogy sietünk bizonyítani azt is, hogy mi: a szociális beállítottságú új középosztály fiataljai az osztályok összefogásának szükségességét nemcsak jelszavazzuk, de cselekedjük is.

Venczel József.

A falumunka új iránya

E hasábon mindig hangsúlyoztuk, hogy a falumunkának felismerhetetlenül az a célja, hogy a középosztályt és a falu dolgozó embereit egymáshoz közelebb hozza. A falumunka ily felfogásában rögtön érthetővé válik a középosztályú ifjúság nyilvánvaló osztály-törekvése (közlekedési szándéka) a hasonlókép a falu fiataljainak az előnyök fel nem ismeréséből származó merev és elzárkózott álláspontja.

E látszólagos ellentétek jelensége azonban nem követel meg semmiféle mélyebb szociológiai magyarázatot. Mert tisztára a fentálló osztályprobléma megoldási kísérleteinek elhibázott módszeréből ered. Mindannyian tudjuk, hogy a város fátylas-menete a falu ablakai alatt sokszor és legtöbbször véget ért a felülről leereszkedés kinyilvánításával s a tanítás és bölcs szavak hangoztatásával. A jó falu pedig kiült az ablakba s nagyokat mulatott a bohó ur-féle akarásokon. De a belátás végre hirdetni kezdi azt, hogy mindez soha célhoz nem vezethet, mert az eredményesség mindeklőtti és első feltétele az, hogy a falu is előre jöjjön a félúton. Ez a felismerés termelte ki azt a pályázatot, melyet a Nemzeti Radikálisok lapja: a Bajcsi Zsilinszky Endre szerkesztésében megjelenő budapesti Szabadság (volt Előrs) hirdét mégpedig a falu fiataljainak számára.

S ez a pályázat azt akarja, hogy a falu fiataljai „írják le életüket, sorsukat, azt, hogy mit kapnak az iskolától és mit szeretnének olvasni? Írják le, hogy a magyar életet, a jövőt, mint látják, hogy mit kívánnak, mit követelnek, a falu és a magyar parasztság számára? Tudassák, hogy milyen viszonyban vannak a falu értelmiségével, kaptak-e tőlük valamit? Mondják el, hogyan tekintenek a városi életre, mit kívánnak a magyar városiástól? Egyszóval öntsék ki a lelküket fenntartás nélkül, ismerni akarjuk őket, hogyha az életben sor kerül rá, a legjobbat és a legjobbat tudjuk nekik adni.”

E törekvéssel kapcsolatban csak azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy ez a friss és életrevaló gondolat nehogy a többi reformizmé szomorú sorsára jusson.

Az Uj Élet az erdélyi ifjú katolicizmusról

A szlovenszói Prohászka Kör kitűnően szerkesztett folyóirata, az Uj Élet nyári száma a napokban jelent meg. Ez a szám határozott bizonyítéka az ifjú katolicizmus lendülő erőinek. Mindegyre gyarapodó szempontok, állandó fejlődés és emelkedés jelzi e lap útját.

Nyolcvan oldalra terjedő, gazdag anyagából hozzánk legközelebb áll az erdélyi katolicizmusról adott helyzetkép, amely ismételt bizonyosságát nyújtja annak, hogy a szlovenszói magyar ifjúság állandó érdeklődéssel fordul az erdélyi kisebbségi sorsban élő magyarság felé. Amint nem hagyja említetlenül az ifjú katolicizmus eszméinek a mi körünkben való terjedését, sőt az Erdélyi Tudósító fiatalok számának megjelenése alkalmából üdvözlét küldi Erdélynek:

Üdvözlét Erdélynek: Pünkösdre hozta a posta s mi pünkösdi szeretettel fogadtuk az Erdélyi Tudósító fiatalok füzetét. Ugyanazok az eszmék, ugyanaz a lelkesedés és ugyanaz a fiatalos hit lobog ki belőle, mely nálunk az Uj Életet és Budapestet a Korunk Szavát teremtette meg. Az ifjú katolicizmus mozgalmának új, harcos csoportja sorakozott föl benne és mögötte s mi örömmel köszöntjük az új fegyvertársakat. Mindig szeretettel figyeltük erdélyi testvéreinknek a közös kisebbségi sorsban vívott nehéz életküzdelmét s midőn a közös világnézeti alapot is megtaláltuk, hisszük,

hogy a közös célkitűzésekre együttes erővel vonulhatunk fel.

Az egész szlovenszói magyar-katolikus ifjúság üdvözlétét küldjük felétek, kiket a földrajzi távolságok ellenére is közel hozott hozzánk közös hitünk és a közös kisebbségi sors. Meghatottsággal nézzük, miként enged meg az Ur kegyelme, hogy egyesrelesedjék az a gyűri, mely minket az ifjú katolicizmus katonáit, tollforgatóit összetart. A Ti megmozdulásokban is biztató jelét látjuk, hogy helyesúton haladunk!

Erdélyi barátaink! További jó munkát!
Az UJ ÉLET

A lap szemle rovatában pedig a fiatalok számáról ezeket olvassuk:

... A külön szám a legaktívabb problémákat tárgyalja mindenütt a szociális és haladó szempontok kidomborításával. Katolikus szempontból biztató jel az ifjú katolicizmus újabb térhódítása, nemzeti szempontból pedig apologia mellettünk: A nemzeti kultúregység nem mindig ott kovásolódik, ahol az egységet egyesek kisajátítják maguknak, hanem ahol a közös etikai és világnemzeti alap hozza össze a nemzet munkában görnyedő tagjait.

Jóérzéssel töltött el, hogy a fiatalok számára Budapest is fölfigyelték. Ugyanis az ifjú katolicizmus két magyar folyóiratáról írott cikkét a Korunk Szava belső borítékán teljes egészében leközlí.

PÁLYÁZÓTÉTEL

A hivatás-szervezetek (Uj-rendiség)

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya pályázatot hirdét „A hivatásszervezetek. (Uj-rendiség)” címmel.

A pályázat díja: 5000 lej, mely a bírálóbizottság véleményére legfőbb három részre osztható.

A bírálóbizottság tagjai: Dr Barát Béla teológiai tanár, dr Czumbel Lajos nagybányai plebános és Erdős Aladár mérnök, Nagyvárad.

A pályázat határideje: 1932 december 31. Benyújtandó: a Szakosztály főtítkárnál (Cluj-Kolozsvár, Strada Universităţii Egyetem ucca 10.)

Feltételek: A tétel a „Quadragesimo anno” alapján dolgozandó ki a következő szempontok szerint:

1. a hivatásszervezkedés mennyiben fekszik a katolikus gondolat és a történelmi (társadalmi) fejlődés irányában;
2. mennyiben ad kielégítő megoldást a liberális kapitalista és a marxi kommunista társadalomszemlélettel szemben;
3. mennyiben érinti az állam mai fogalmát a hivatásszervezetek autonómiája.

Pályázhat minden katolikus főiskolai hallgató.

Felhasználható forrásmunkák: P. Csávossy cikkei és füzetei, Mihelics Vid: „A modern állam” című könyve, az Erdélyi Tudósító, Korunk Szava, Uj Élet társadalomszemléleti cikkei. Forrásmunkák iránt érdeklődni lehet a bírálóbizottság tagjainál és a Szakosztály ügyvezető elnökénél.

A pályamunka jelíges levél kíséretében, olvasható aláírással és a lap egyik oldalán irandó. Terjedelme nincs korlátozva. A jutalomnyertes munka, vagy munkák fölött a Szakosztály szabadon rendelkezik, esetleg kiadásukról is gondoskodik.

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya.

Egyetemre és főiskolákra készülő fiatalok!

Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztálya szükségesnek és nélkülözhetetlennek látja, hogy a kolozsvári egyetemre és főiskolákra készülő fiataloknak a beiratkozás és elhelyezkedés kérdésében tájékoztatással szolgálatára álljon.

Eppen ezért a Szakosztály főtítkársága a nyár folyamán az érdeklődőknek rendelkezésére áll. Válaszbélyeges megkeresésre szívesen válaszol. (Cím: Az Erdélyi Róm. Kat. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztályának főtítkársága. Cluj-Kolozsvár, Str. Universităţii (Egyetem-u.) 10.)

Október hó elsejétől kezdve pedig a szakosztály tudakozódó irodát nyit, ahol szóbeli felvilágosításokat ad. (Az iroda helye: Egyetem-ucca 10. Báthory-Apor Szeminárium. I. emelet 15. terme).

A kolozsvári katolikus főiskolai ifjúság pályázata a középiskolások számára

A kolozsvári kat. főiskolások szakosztálya a Jóbarát júniusi számában közvetlen hangú felhívással fordult a középiskolai ifjúsághoz s az összefogás és az együttmunkálkodás szükségességét hangoztatta.

Az együttmunkálkodás első megmozdulásaként pedig pályázatot tűzött ki a középiskolai ifjúság számára. A pályázat: szociológiai pályázat. Ezzel a főiskolai ifjúság azt szeretné elérni, hogy mindenegyes pályázó tegye meg a maga legközelebbi vallomását, hogy és miként látja a mai társadalmi bajok képét, okait és kivezető útját.

A pályázat címe: Milyen szociális munkát végeztem, vagy milyen szociális munkát kísérem figyelemmel és milyen szociális feladatokat látok?

A pályázat feltételei megtalálhatók a Jóbarát júniusi számában. Pályadíj: 1000 lej.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket díjazunk 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Allástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.

Lakás

Kétszobás, alkoves lakás július vagy augusztus elsejére kiadó. Berkovics Ferenc-u. 38.

Kiadók Fő-uton 3 és 4 szobás teljes komfortos földszinti és emeleti lakások, üzlethelyiségek, szuterin lakások, Balassa-téri 3 szobás, Gerliczy-uccai szobás magánház. Báró Gerliczynél, Regele Ferdinánd 42.

Olcsón kiadó augusztus 1-re szép, nagy szoba, konyha, vízvezeték és villanyal. Cim: str. Haşdeu (Hármas-u) 21. sz.

Különbejáratu butorított szoba teljes ellátással vagy anélkül kiadó. Ujközép-ucca 31.

Kiadó 2 szobás modern lakás azonnalra vagy augusztusra Körös-u 15.

Kiadó kétszoba, konyha parkirozott udvarban július 1-re. Simion Bărnăuţu (Damjanich)-ucca 11.

Alkalmazás

Jó családból való tanuló leányok fejezetnek Fekete Kornél uri- és hölgyfodrásznál. Csengeri-u. 21.

Német kath. 20 éves akadémista hallgató, román, magyar, német nyelvben perfekt, zenéhez ért, uri családban, szünetre megfelelő foglalkozást keres. Ajánlatokat Stearin kerzenafabrik str. Turului, Sibiu.

Szerény igényű, középkorú nő vidékre házvezetőnői állást keres. Cimeket „Megbízható” jellegre kiadóba kerek.

Adás-vétel

Egy kisebb vaskapu megvevőkre keresetik. Rulikowszky-u. 22.

Megvételre keresek öntött vas zománczott fűzőkádát. Cimeket a kiadóban.

Eladó egy teljesen új Förster-féle pianó, egy vászonfedelű kocsi, egy lóra való jó szerszám. Teleki-u. 36. sz.

Két bőrvarrógép használatban állapotban olcsón eladó. Bém-ucca 13.

Különléle

Három hónapra berbevennek jó karban levő kerekpárt. Cimeket a kiadóba kérünk.

Idősebb uri nő gyógykezelése idejére sürgősen családi ellátást keres. Információkat kiadóhivatalban.

Sokezer ember olvassa az ERDÉLYI LAPOK-at így tehát apróhirdetéseit a legeredményesebbek.

Mindennemű kézimunkát olcsón vállalok. Goblein, kelim, file, gépimzés stb. és gobleinfestést is olcsón készítek. Praporgescu 12. Madarásztelep.

A nagyváradi

„Szent László”-nyomdában kapható iskolai nyomtatványok:

1. Protocolul de inscriere — — drb. L. 3.--
- 2.a) Dovadă — — — — — drb. L. 0.50
- 2.b) Declaraţie — — — — — drb. L. 0.20
- 2.c) Adeverinţa — — — — — drb. L. 0.20
3. Reg. de prezenţă rom. és rom. magy. szöve. el. isk. részére — drb. L. 1.50
4. Reg. de prezenţă rom. szöve. el. isk. részére — — — — — drb. L. 2.50
5. Reg. de prezenţă óvoda részére rom. szöveg — — — — — drb. L. 3.--
6. Reg. de absente şi clasificare óvoda részére — — — — — drb. L. 3
7. Reg. de absente şi clasificare el. isk. részére rom. magy. szöve. drb. L. 4.--
8. Reg. de absente şi clasificare el. isk. részére rom. szöveggel — drb. L. 2.50
9. Reg. de prezenţă középisk. rész. rom. szöve. — — — — — drb. L. 2.50
10. Materia lectiei középisk. rész. — drb. L. 2.50
11. Catalogul clasei középisk. rész. drb. L. 2.50
12. Matricula rom. magy. szöve. elemi isk. részére — — — — — drb. L. 2.50
13. Matricula rom. szöve. — — — — — drb. L. 2.--
14. Bugetul scolar el. isk. rész. — drb. L. 3.--
- 15.a) Matricula scolară középisk. rész. (Ministerul Instr. felirással) drb. L. 1.25
- 15.b) Matricula scolară középisk. részére drb. L. 1.25
- 16.a) Testimoniu scolar el. isk. rész. drb. L. 1.25
- 16.b) Certificat şcolar rom. szöve. elemi iskola részére — — — — — drb. L. 1.25
17. Statul personal — — — — — drb. L. 6.--
18. Stat personal — — — — — drb. L. 4.--
19. Adeverinţa — — — — — drb. L. 1.--
- 19.b) Act de angajament — — — — — drb. L. 3.--
20. Iskolai évváró jelentés (újabb összeállítás) el. isk. rész. — drb. L. 3.--

Kiadja Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén.

Szent László Könyvnyomda R.-T.

Oradea (Nagyvárad) Strada Regele Carol II. 5.

Ujjonnan berendezett könyvnyomdánk jutányos arak mellett elvállal mindennemű könyvnyomdai munkát izléses kivitelben

Könyv * plakát * ujság

Kazinczy Irén

legmodernebb szépségápolási szalonja

Str. Regele Carol (Szilágyi-Dezső-u.) 6. sz. II. em.

Mindennemű szépséghibák eltüntetése. Különböző pakkolásokkal arc-kezelés. Foggyógyászat. Saját készítményű szereim. Nap-sütés ellen védőszerek. Olcsó bérlet-rendszer.

AZ ODOL

igen tömény szájviz, néhány cseppje elég

AZ ODOL

használatban igen takarékos

AZ ODOL

tehát olcsó

Ha eddig nem vette meg, úgy szerezze be azonnal magának a

Gyakorlati Könyvelési Utmutató könyvet

Nincs többé könyvelési nehézség. Mindenre kész minta. A legújabb törvények összes előírásai figyelembe véve. Kiseb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen.

Ara csak

30

lei

Kapható az

ERDÉLYI LAPOK kiadóhivatalában

Vidéknek pénzben vagy belyegben 35 leit küldjenek be és postafordultával kapják a könyvet

Puha-ólmot

állandóan vásárol

a Szent László-nyomda

Strada Regele Carol No. 5.

Szabadalmi törvény

magyar kiadás, kapcsolatban a nemzetközi egyezményekkel, ára 50 lej előre fizetve. Vass A. szabadalmi ügyvivő Cluj, strada Gen. Poetas 31.

Dr Tóth Tihamér könyvei

Az ifjuság lelki gondozása. 2. kiadás 403 l. Ara füzve 200 lei, amatorkötésben 225 lei.

Krisztus Király. (Szentbeszéd) 3-ik bővített kiadás. 305 l. Ara amatorkötésben 250 lei.

A tizparancsolat. (Szentbeszéd) I. k. 2. kiadás. 348 l. Ara 250 lei — II. k. 2. kiadás. 388 l. Ara 250 lei.

Hiszek egy Istenben! (Szentbeszéd) 2. kiadás. 410 l. Ara amatorkötésben 250 lei.

Hiszek Jézus Krisztusban! (Szentbeszéd) amatorkötésben 250 lei.

„LEVELEK DIÁKJAIMHOZ”

Ifjusági jellemnevelő könyvsorozat.

Eddig megjelent számai:

1. „A tiszta férfiuság.” 10. kiadás. 258 l. Ara füzve 138 lei, amatorkötésben 150 lei, diszkötésben 188 lei.

2. „Dohányzol?” 7. kiadás. 40 l. Ara 20 lei.

3. „Ne igyál!” 7. kiadás. 60 l. Ara 25 lei.

4. „A művelt ifju.” 5. kiadás. 250 l. Ara amatorkötésben 150 lei, diszkötésben 150 lei.

5. „A jellemes ifju.” 5. kiadás. 242 l. Ara amatorkötésben 115 lei, diszkötésben 150 lei.

6. „A vallásos ifju.” I. k. 222 l. 3 kiadás. Ara füzve 100 lei, amatorkötésben 113 lei, diszkötésben 150 lei.

7. „A vallásos ifju.” II k. 218 l. 3. kiadás. Ara füzve 100 lei, amatorkötésben 113 lei, diszkötésben 150 lei.

8. „Krisztus és az ifju.” 254 l. 3. kiadás. Ara 137 lei, amatorkötésben 150 lei, diszkötésben 188 lei.

Fenti könyvek kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában, mint romániai főbizományosnál.

A kath. hívek igen kedvelt és az utóbbi időben teljesen kifogyott imádságos és énekeskönyve az

ÉGI LANT

negyedik átdolgozott kiadásban újra megjelent.

Az új kiadásnak imádságos része igen kibővült, nemcsak a szokásos imádságokat foglalja magában, hanem **kifünő ajtatossági kalauz is a hívek számára.**

Az énektárt jeles kántorok dolgozták és javították át, számos új éneket igattak be. Összesen 379 ének van az imakönyvben.

Az 500 oldalas, finom, erős papírra nyomott, izléses, egész vászonkötésű imádságos és énekes-könyv ára 120 leu.

Kapható Nagyváradon

az **ŐRSZEM** könyvkereskedésben.

Viszonteladóknek kedvezmény.

Asszonyok öröme és kincse Megjelent a dr. Szentpéterné által írt „Az Én Szakácskönyvem” című szakácsművészeti könyv IV.-ik bővített kiadásban, 380 oldal terjedelemben; a mű 200 drb. igen szép szemléltető képpel van illusztrálva. Az utolsó évszázadban a legnagyobb és legkötelesebb szakácsművészeti könyv ez. Minden háziasszony örömmel veheti kezébe ezt a nagyszerű segítő tarsat, mert 1000 drb. könnyű stílusban megirt recepten közli a modern szakácsművészet termékeinek leírását: Levesek, sütek, tészták, befőttek stb. készítését. Bővebben foglalkozik a polgári háztartások étrendjével és a befőzés művészetével stb. A Szakácskönyv ára diszkötésben 150 lei, füzve 125 lei. — Kapható az „Erdélyi Lapok” kiadóhivatalában és Füstölőszőlő, Tordán.